

EES-viðbætur

ISSN 1022-9337

við Stjórnartíðindi
Evrópusambandsins

Nr. 4

30. árgangur

12.1.2023

	I EES-STOFNANIR	
	1. Sameiginlega EES-nefndin	
	II EFTA-STOFNANIR	
	1. Fastanefnd EFTA-ríkjanna	
	2. Eftirlitsstofnun EFTA	
2023/EES/4/01	Ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA nr. 161/22/COL frá 6. júlí 2022 um aðstoð sem veitt hefur verið vegna götuljósakerfisins í Björgvin (Noregi)	1
	3. EFTA-dómstóllinn	
	III ESB-STOFNANIR	
	1. Framkvæmdastjórnin	
2023/EES/4/02	Tilkynning um fyrirhugaðan samruna fyrirtækja (mál M.10815 – DEUTSCHE TELEKOM/ORANGE/TELEFONICA/VODAFONE/JV)	33
2023/EES/4/03	Tilkynning um fyrirhugaðan samruna fyrirtækja (mál M.10859 – TRAFIGURA/ECOBAT RESOURCES STOLBERG)	34
2023/EES/4/04	Tilkynning um fyrirhugaðan samruna fyrirtækja (mál M.10964 – WILMAR/CLARIANT/CLARIANT QUATS BUSINESS JV) – Mál sem kann að verða tekið fyrir samkvæmt einfaldaðri málsmeðferð	35
2023/EES/4/05	Tilkynning um fyrirhugaðan samruna fyrirtækja (mál M.10989 – BLACKSTONE/EMERSON (HVAC AND REFRIGERATION TECHNOLOGY BUSINESS)) – Mál sem kann að verða tekið fyrir samkvæmt einfaldaðri málsmeðferð	36
2023/EES/4/06	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntum samruna fyrirtækja (mál M.10575 – BOUYGUES/EQUANS)	37
2023/EES/4/07	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntum samruna fyrirtækja (mál M.10699 – SALMAR/NTS)	37
2023/EES/4/08	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntum samruna fyrirtækja (mál M.10709 – PARTNERS GROUP/FORTERRO)	38

2023/EES/4/09	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntum samruna fyrirtækja (mál M.10717 – KKR/PAI PARTNERS/BCI/REFRESCO)	38
2023/EES/4/10	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntum samruna fyrirtækja (mál M.10837 – ASTARA WESTERN EUROPE/MITSUBISHI CORPORATION/ ISUZU MOTORS LIMITED/ISUZU SALES DEUTSCHLAND)	39
2023/EES/4/11	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntum samruna fyrirtækja (mál M.10874 – DSM/FONTERRA/TASMAN)	39
2023/EES/4/12	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntum samruna fyrirtækja (mál M.10880 – DUFY/AUTOGRILL)	40
2023/EES/4/13	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntum samruna fyrirtækja (mál M.10884 – JTCP/EPCG/EROSKI S.COOP/SUPRATUC2020)	40
2023/EES/4/14	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntum samruna fyrirtækja (mál M.10901 – OAKTREE/ARES/VECTOR/NEOVIA)	41
2023/EES/4/15	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntum samruna fyrirtækja (mál M.10907 – REMONDIS/H&M/JV)	41
2023/EES/4/16	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntum samruna fyrirtækja (mál M.10944 – MITSUBISHI/HERE)	42
2023/EES/4/17	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntum samruna fyrirtækja (mál M.10951 – BMF/UNIPER)	42
2023/EES/4/18	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntum samruna fyrirtækja (mál M.10957 – CURA/GENERALI/T-C PEP PROPERTY)	43
2023/EES/4/19	Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntum samruna fyrirtækja (mál M.10980 – TOKYU/MARUBENI/ORIX/FUJITSU/JV)	43
2023/EES/4/20	Auglýsing framkvæmdastjórnarinnar um endurgreiðsluvexti í tengslum við endurheimtu ríkisaðstoðar og viðmiðunar- og afreiknivexti sem gilda frá 1. janúar 2023	44
2023/EES/4/21	Kynningatilkynning framkvæmdastjórnarinnar í samræmi við 4. mgr. 16. gr. reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins 1008/2008 um sameiginlegar reglur um flugrekstur í Bandalaginu – Almannaþjónustukvaðir sem lagðar eru á í tengslum við áætlunarflug	45
2023/EES/4/22	Kynningatilkynning framkvæmdastjórnarinnar í samræmi við 5. mgr. 17. gr. reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 1008/2008 um sameiginlegar reglur um flugrekstur í Bandalaginu – Auglýsing um útboð á áætlunarflugi í samræmi við almannaþjónustukvaðir	46

EFTA-STOFNANIR

EFTIRLITSSTOFNUN EFTA

ÁKVÖRÐUN EFTIRLITSSTOFNUNAR EFTA

2023/EES/4/01

nr. 161/22/COL frá 6. júlí 2022

um aðstoð sem veitt hefur verið vegna götuljósakerfisins í Björgvin (Noregi) (*)

Eftirlitsstofnun EFTA („ESA“) hefur tekið neðangreinda ákvörðun

með vísan til

samningsins um Evrópska efnahagssvæðið („EES-samningsins“), einkum 61. og 62. gr. hans,

ákvæða bókunar 26 við EES-samninginn,

samnings milli EFTA-ríkjanna um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls („samningsins um eftirlitsstofnun og dómstól“), einkum 24. gr. hans,

ákvæða bókunar 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól („bókunar 3“), einkum ákvæða 5. mgr. 7. gr. og 14. gr. í II. hluta bókunarinnar,

að útgefni ábendingu til hagsmunaaðila um að leggja fram athugasemdir ⁽¹⁾ og með hliðsjón af athugasemdum sem borist hafa,

og að teknu tilliti til eftirfarandi:

I. MÁLSATVIK

1 Málsmæðferð

1.1 Kæra

- (1) Í bréfi dagsettu 11. maí 2017 lagði Nelfo („kærandi“) fram kæru um meinta ríkisaðstoð sem sveitarfélagið Björgvin („sveitarfélagið“) hefði veitt vegna götulýsingar við sveitarfélagsvegi. Nelfo eru atvinnugreinasamtök sem eiga aðild að samtökum atvinnulífsins í Noregi („NHO“). Aðildarfélagin eru fyrirtæki sem starfa á sviði raf- og rafeindatækni, rafrænnar verslunar, kerfisheildunar og lyftutækni í Noregi ⁽²⁾.
- (2) Meintur aðstoðarþegi er BKK AS, en það fyrirtæki rekur starfsemi sína gegnum ýmis dótturfélög ⁽³⁾. Hér fyrir neðan verður heitið „BKK-samstæðan“ notað þegar vísað er til BKK AS og dótturfélaga þess sem einnar heildar.

1.2 Frekari upplýsingar

- (3) ESA framsendi stjórnvöldum í Noregi kærana með bréfi dagsettu 1. júní 2017 ⁽⁴⁾. Stjórnvöld í Noregi sendu athugasemdir í bréfum dagsettum 27. júní 2017 og 5. júlí 2017 ⁽⁵⁾.
- (4) ESA sendi stjórnvöldum í Noregi tölvupóst 7. september 2017 með ósk um nánari upplýsingar ⁽⁶⁾. Stjórnvöld í Noregi svöruðu þeirri ósk með tölvupóstum 8. september 2017 ⁽⁷⁾ og 12. september 2017 ⁽⁸⁾.

(*) Án trúnaðarupplýsinga. Upplýsingar innan hornklofa falla undir þagnarskyldu.

⁽¹⁾ Ákvörðun nr. 27/19/COL frá 16. apríl 2019 um að opna formlega rannsókn á hugsanlegri ríkisaðstoð vegna götuljósa í Björgvin, Stjúd. ESB C 197, 13.6.2019, bls. 25, og EES-viðbætur nr. 46, 13.6.2019, bls. 1.

⁽²⁾ Þegar ákvörðunin sem hér birtist var afgreidd til samþykktar voru upplýsingar um Nelfo aðgengilegar á eftirfarandi slóð: <https://www.nho.no/en/english/nho-sectoral-federations/>.

⁽³⁾ Skjal nr. 855990 með fylgiskjöllum sem skráð eru sem skjöl nr. 855997, 855996, 855995, 858823, 858813, 858821 og 855991. Samkvæmt opinberum upplýsingum sem finna má á vefsetrinu www.proff.no breyttist heiti fyrirtækisins BKK AS nýlega í Eviny AS. Heitið BKK AS er þó notað í þessari ákvörðun með vísan til þess hvaða tímabil um ræðir og sökum þess að nauðsynlegt er að tryggja samræmi við ákvörðunina um að hefja rannsókn. Vísað er til annarra fyrirtækja með þeim heitum sem notuð eru í kærinni og í gögnum sem borist hafa frá stjórnvöldum í Noregi og hagsmunaaðilum.

⁽⁴⁾ Skjal nr. 858239.

⁽⁵⁾ Skjöl nr. 863097, 863099, 864432 og 864434.

⁽⁶⁾ Skjal nr. 872926.

⁽⁷⁾ Sama.

⁽⁸⁾ Skjal nr. 873252.

- (5) ESA sendi á ný ósk um frekari upplýsingar 11. júlí 2018⁽⁹⁾. Fjarfundur var haldinn 17. ágúst 2018. Stjórnvöld í Noregi sendu nánari upplýsingar í tölvupósti 28. febrúar 2019⁽¹⁰⁾.

1.3 Formleg rannsókn

- (6) ESA hóf formlega rannsókn á málinu með [ákvörðun nr. 027/19/COL](#) („ákvörðuninni um að hefja rannsókn“) (11). ESA hafði þá mótað sér það bráðabirgðaálit að þrjár ráðstafanir, sem tilgreindar eru sem ráðstafanir a), b) og c) í ákvörðuninni um að hefja rannsókn, væru þess eðlis að um ríkisaðstoð virtist vera að ræða. ESA lýsti sömuleiðis efasemdum um að sú ríkisaðstoð, yrði hún staðfest, væri samrýmanleg ákvæðum EES-samningsins. Lýsingu á þessum þremur ráðstöfunum er að finna í 2. kafla hér fyrir neðan.
- (7) Stjórnvöldum í Noregi var gefinn frestur til 20. maí 2019 til að senda umsögn um ákvörðunina um að hefja rannsókn. Að ósk þeirra var sá frestur lengdur til 5. júní 2019⁽¹²⁾.
- (8) ESA bárust sameiginlegar athugasemdir fyrirtækjanna BKK AS og Veilys AS („BKK Veilys“) í bréfi dagsettu 5. júní 2019⁽¹³⁾. Stjórnvöldum í Noregi var sent bréf dagsett 6. ágúst 2019 þar sem þeim var gefinn frestur til 6. september 2019 til að segja álit sitt á þessum athugasemdum⁽¹⁴⁾.
- (9) Umsögn stjórnvalda í Noregi um ákvörðunina um að hefja rannsókn barst 5. apríl 2020⁽¹⁵⁾. Athugasemdirnar koma fram í tveimur bréfum sveitarfélagsins dagsettum annars vegar 10. maí 2019⁽¹⁶⁾ og hins vegar 3. apríl 2020⁽¹⁷⁾.
- (10) ESA sendi stjórnvöldum í Noregi á ný beiðni um upplýsingar 5. febrúar 2021⁽¹⁸⁾. Stjórnvöld í Noregi sendu svar við þeirri beiðni 12. apríl 2021⁽¹⁹⁾.

2 Lýsing á ráðstöfununum

2.1 Kerfið sem um ræðir og lögaðilar sem málið varðar

- (11) Götuljós við sveitarfélagsvegi voru upprunalega í eigu stofnunar á vegum sveitarfélagsins sem gekk undir nafninu Bergen Lysverker. Árið 1996 var Bergen Lysverker hins vegar selt með öllum eignum til fyrirtækisins BKK DA. Það fyrirtæki var þá í eigu nokkurra sveitarfélaga og sveitarfélagið átti meirihluta.
- (12) BKK DA var síðar endurskipulagt sem BKK AS⁽²⁰⁾. Samkvæmt opinberum upplýsingum er eignarhlutur sveitarfélagsins í því fyrirtæki 37,75%. Meðal annarra hluthafa eru Statkraft Industrial Holding AS og ýmis sveitarfélög⁽²¹⁾.

⁽⁹⁾ Skjal nr. 923689.

⁽¹⁰⁾ Skjal nr. 1058456.

⁽¹¹⁾ COVID-19-faraldurinn og gríðarleg aukning vinnuálags vegna fjölda tilkynninga um nýja ríkisaðstoð í tengslum við hann hefur haft áhrif á afgreiðslu þessarar kæru.

⁽¹²⁾ Skjal nr. 1070238.

⁽¹³⁾ Skjal nr. 1073541, að meðtöldum fylgiskjölum sem skráð eru sem skjöl nr. 1073542 og 1073543.

⁽¹⁴⁾ Skjal nr. 1082647.

⁽¹⁵⁾ Skjal nr. 1126799.

⁽¹⁶⁾ Skjal nr. 1126803.

⁽¹⁷⁾ Skjal nr. 1126801.

⁽¹⁸⁾ Skjal nr. 1178400.

⁽¹⁹⁾ Svar stjórnvalda í Noregi barst með tölvupósti 12. apríl 2021 og er skráð sem skjal nr. 1202143. Skýringarbréf og meðfylgjandi skjöl eru skráð sem skjöl nr. 1194243, 1194249, 1194179, 1194189, 1194181, 1194183, 1194199, 1194185, 1194187, 1194217, 1194191, 1194193, 1194197, 1194195, 1194255, 1194253, 1194205, 1194201, 1194203, 1194209, 1194207, 1194211, 1194213, 1194223, 1194215, 1194229, 1194219, 1194221, 1194225, 1194233, 1194227, 1194235, 1194231, 1194239, 1194251, 1194237, 1194245, 1194241 og 1194247.

⁽²⁰⁾ Skjal nr. 863099, bls. 1. Nánari upplýsingar er að finna í 3. og 4. kafla hér fyrir neðan þar sem greint er frá umsögnum og athugasemdum stjórnvalda í Noregi og ýmissa hagsmunaaðila.

⁽²¹⁾ Tölurnar eru sóttar á vefsetrið www.proff.no.

- (13) Ýmis dótturfélög BKK AS hafa frá þeim tíma verið eigendur og rekstraraðilar götuljósa við sveitarfélagsvegi í Björgvin. Eignarhald á götuljósum BKK-samstæðunnar er nú í höndum Veilys AS. Það fyrirtæki er einnig eigandi götuljósa við ýmsa þjóðvegi, sýsluvegi og einkavegi.
- (14) Að sögn stjórnvalda í Noregi hefur Veilys AS hvorki annast rekstur né viðhald þeirra götuljósa sjálft. Sú starfsemi hefur þess í stað verið í höndum dótturfélags sem nefnist BKK EnoTek AS ⁽²²⁾.
- (15) Eins og lýst verður nánar hér fyrir neðan er Veilys AS ekki eigandi allra götuljósa við sveitarfélagsvegi í Björgvin. Nokkur hluti götuljósakerfisins er í eigu sveitarfélagsins sjálfs.

2.2 Ráðstafanirnar sem nefndar eru í kærinni

- (16) Í kærinni voru nefndar tvær ráðstafanir sem talið var að fælu í sér ríkisaðstoð. Í fyrsta lagi hélt kærandi því fram að sveitarfélagið hefði greitt fyrirtækjum í BKK-samstæðunni of háar fjárhæðir fyrir að annast viðhald og rekstur götulýsingar við sveitarfélagsvegi (ráðstöfun a)). Í öðru lagi var nefnt í kærinni að sveitarfélagið hefði staðið straum af kostnaði við uppsetningu 12.000 nýrra LED-lampa í þeim hluta götuljósakerfisins sem er í eigu Veilys AS (ráðstöfun b)) ⁽²³⁾.
- (17) Að sögn kæranda fela ráðstafanir a) og b) í sér að brotið hefur verið gegn reglum um ríkisaðstoð samfelld allt frá 1. janúar 2016. Eins og fram kemur í 18. mgr. ákvörðunarinnar um að hefja rannsókn hefur ESA af þeim sökum takmarkað athugun sína á ráðstöfunum a) og b) við það tímabil.
- (18) Kærandi er þeirrar skoðunar að ýmsir verktakar væru reiðubúnir að taka að sér rekstur og viðhald götuljósanna gegn endurgjaldi. Hann telur því að sá þáttur starfseminnar sem snýr að viðhaldi og rekstri sé í eðli sínu almenn atvinnustarfsemi ⁽²⁴⁾.
- (19) Að því marki sem endurgjaldið varðar þjónustu með almenna efnahagslega þýðingu eru röksemdir kæranda sem hér segir ⁽²⁵⁾: Í fyrsta lagi, að ekki sé unnt að útiloka með vísan til *Altmark*-skilyrðanna að ríkisaðstoð hafi verið veitt ⁽²⁶⁾. Í öðru lagi, að endurgjaldið sem um ræðir sé hærra en sem nemur 500.000 evra hámarkinu sem sett er fyrir því að greiðsla fyrir þjónustu með almenna efnahagslega þýðingu geti talist minniháttaraðstoð ⁽²⁷⁾. Í þriðja lagi, að ráðstafanirnar fullnægi ekki áskilnaði ákvörðunar um þjónustu með almenna efnahagslega þýðingu ⁽²⁸⁾.

⁽²²⁾ Skjöl nr. 1126803, bls. 1, og 1126801, bls. 1.

⁽²³⁾ Sjá 19. og 34. mgr. ákvörðunarinnar um að hefja rannsókn.

⁽²⁴⁾ Skjal nr. 855990, bls. 6.

⁽²⁵⁾ Skjal nr. 855990, bls. 7–10.

⁽²⁶⁾ Dómur Evrópudómstólsins frá 24. júlí 2003, *Altmark Trans og Regierungspräsidium Magdeburg*, C-280/00, EU:C:2003:415, 87.–93. mgr.

⁽²⁷⁾ Reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (ESB) nr. 360/2012 frá 25. apríl 2012 um beitingu 107. og 108. gr. sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins gagnvart minniháttaraðstoð sem veitt er fyrirtækjum sem starfrækja þjónustu er hefur almenna efnahagslega þýðingu (Stjtið. ESB L 114, 26.4.2012, bls. 8), sem vísað er til í lið 1ha í XV. viðauka við EES-samninginn, sjá ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 225/2012, sem birtist í Stjtið. ESB L 81, 21.3.2013, bls. 27, og EES-viðbæti nr. 18, 21.3.2013, bls. 32, með áorðnum breytingum samkvæmt reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (ESB) 2018/1923 frá 7. desember 2018 um breytingu á reglugerð (ESB) nr. 360/2012 að því er varðar gildistíma hennar (Stjtið. ESB L 313, 10.12.2018, bls. 2), sjá ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 266/2019 (bíður birtingar), og reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (ESB) 2020/1474 frá 13. október 2020 um breytingu á reglugerð (ESB) nr. 360/2012 að því er varðar framlengingu á beitingartímabili hennar og tímabundna undanþágu fyrir fyrirtæki í erfiðleikum í ljósi áhrifanna af COVID-19 heimsfaraldrinum (Stjtið. ESB L 337, 14.10.2020, bls. 1), sjá ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 68/2021 (bíður birtingar).

⁽²⁸⁾ Ákvörðun framkvæmdastjórnarinnar 2012/21/ESB frá 20. desember 2011 um beitingu 2. mgr. 106. gr. sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins gagnvart ríkisaðstoð í formi bóta til tiltekinna fyrirtækja sem veita opinbera þjónustu [sic] sem hefur almenna efnahagslega þýðingu (Stjtið. ESB L 7, 11.1.2012, bls. 3), sem um getur í lið 1h í XV. viðauka við EES-samninginn, sjá ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 66/2012, sem birtist í Stjtið. ESB L 207, 2.8.2012, bls. 46, og EES-viðbæti nr. 43, 2.8.2012, bls. 56.

- (20) Kærandi áætlað að ofgreiðslur vegna viðhalds og rekstrar hafi numið 1,12 milljónum evra á ári. Sambærilegir þjónustusamningar eru sagðir miðast við verð sem nemur [...] norskra króna fyrir hvert ljóskei á ári ⁽²⁹⁾.

2.3 Síðasta ráðstöfunin sem nefnd er í ákvörðuninni um að hefja rannsókn

- (21) Greiðslur sveitarfélagsins taka einnig til endurgjalds vegna fjármunakostnaðar sem tengist þeim hluta götuljósakerfisins sem er í eigu Veilys AS. Sá þáttur ákvæðanna um ákvörðun endurgjalds var tekinn til formlegrar rannsóknar sem ráðstöfun c). Samkvæmt 18. mgr. ákvörðunarinnar um að hefja rannsókn takmarkast athugun á ráðstöfun c) ekki við tímabilið sem hófst 1. janúar 2016.

3 Athugasemdir stjórnvalda í Noregi

3.1 Forsaga

3.1.1 Tengslin milli götuljósakerfisins og raforkukerfisins

- (22) Stjórnvöld í Noregi leggja áherslu á að raforkukerfi og mannvirki sem notuð eru til að halda uppi götulýsingu tengist náið vegna þess hvernig uppsetningu þeirra sé háttað. Sömu stólpár séu oft notaðir til að halda uppi götuljósálömpum og tilheyrandi lögnum og almennum raflinum. Í Björgvin þjóni slík mannvirki þannig tvennum tilgangi ⁽³⁰⁾.
- (23) Enginn greinarmunur var gerður á rekstri og viðhaldi mannvirkja eftir því hvort þau voru notuð til raforkudreifingar eða götulýsingar fyrr en árið 1991. Rekstur og viðhald slíkra mannvirkja meðfram sveitarfélagsvegum var annað hvort í höndum sveitarfélaganna eða rekstrareininga í þeirra eigu á hverjum stað ⁽³¹⁾.
- (24) Árið 1991 voru orkumarkaðir í Noregi hins vegar leystir undan afskiptum hins opinbera að hluta til. Um leið var rekstur raforkukerfa felldur undir sérleyfisákvæði ⁽³²⁾.
- (25) Samkvæmt þeim ákvæðum, sem gilda eingöngu um þessa tegund atvinnurekstrar, er eigendum mannvirkjanna skylt að annast einnig rekstur þeirra á eigin vegum. Öðrum rekstraraðilum er óheimilt að koma upp hliðstæðum mannvirkjum. Fjármuna til að standa undir kostnaði við rekstur og viðhald er aflað með gjöldum (*nettleie*) sem verða að fullnægja kvöðum Orkustofnunar Noregs (NVE) um ávöxtun fjárfestinga ⁽³³⁾.
- (26) Engin sérleyfisákvæði sem lúta að rekstri götuljósa er hins vegar að finna í landslögum. Það ræðst því af aðstæðum á hverjum stað hvernig eignarhaldi og rekstri mannvirkja til þeirra nota er háttað. Nokkur fjöldi fyrirtækja selur þjónustu á sviði rekstrar og viðhalds á almennum viðskiptagrundvelli ⁽³⁴⁾.
- 3.1.2 *Sala Bergen Lysverker og ákvæði um þjónustu á komandi árum*
- (27) Markmið söluferlisins árið 1996 var að selja frá sveitarfélaginu Bergen Lysverker, að meðtöldum öllum eignum þess og rekstri ⁽³⁵⁾. Þar var einkum um að ræða eignir og rekstur á sviði vinnslu og dreifingar raforku. Mannvirki og búnaður til götulýsingar töldust óverulegur hluti eignanna sem óhentugt væri að skilja frá þeim ⁽³⁶⁾.
- (28) Í skriflegu yfirliti sem bæjarstjóri (*rådmannen*) tók saman fyrir bæjarstjórn Björgvinjar þegar unnið var að undirbúningi sölunnar var sérstaklega tekið fram að leitað hefði verið eftir tilboðum hjá ýmsum fyrirtækjum í opinberri eigu. Þá hafði sveitarfélagið fengið Enskilda Securities til að verðmeta eignirnar ⁽³⁷⁾.
- (29) Gerð var grein fyrir því verðmati í tillögu frá fulltrúa í bæjarstjórn Björgvinjar. Að teknu tilliti til hreinna skulda var virði eignanna samkvæmt verðmatinu á bilinu 2,8–3,0 milljarðar norskra króna ⁽³⁸⁾.

⁽²⁹⁾ Skjal nr. 855990, bls. 8.

⁽³⁰⁾ Skjal nr. 1126801, bls. 3.

⁽³¹⁾ Skjal nr. 1126801, bls. 3.

⁽³²⁾ Skjal nr. 1126801, bls. 3.

⁽³³⁾ Skjal nr. 1126801, bls. 3.

⁽³⁴⁾ Skjal nr. 1126801, bls. 3.

⁽³⁵⁾ Skjal nr. 1194249, bls. 2.

⁽³⁶⁾ Skjal nr. 1194249, bls. 4.

⁽³⁷⁾ Skjal nr. 1194189, bls. 2 (blaðsíðutal 1372).

⁽³⁸⁾ Skjal nr. 1194189, bls. 2–3 (blaðsíðutal 1372 og 1373).

- (30) Í gögnunum sem lögð voru fyrir bæjarstjórn Björgvinjar var einnig að finna greinargerð um samlegðaráhrif. Í henni kom fram að salan myndi hafa tvennan tilgang. Annars vegar að gera sveitarfélaginu kleift að stuðla að uppbyggingu á traustu raforkudreifingarkerfi á Björgvinjar-svæðinu. Hins vegar að afla fjármuna fyrir sveitarfélagið á grundvelli frjálsrar verðlagningar á markaði ⁽³⁹⁾. Ýmis önnur sjónarmið voru einnig tekin til umfjöllunar ⁽⁴⁰⁾.
- (31) Í 6. lið sölusamningsins sem gerður var milli sveitarfélagsins og BKK DA var kveðið á um að greiða skyldi 2,619 milljarða norskra króna fyrir Bergen Lysverker. Til grundvallar þeirri fjárhæð lá heildarverðið 3,124 milljarðar norskra króna fyrir frádrátt vegna skulda og lífeyrisskuldbindinga ⁽⁴¹⁾.
- (32) Í stafl. c) í 7. gr. sölusamningsins frá árinu 1996 voru ákvæði um ákvörðun endurgjaldsins sem greiða skyldi fyrir götulýsingu og tengda þjónustu í framtíðinni ⁽⁴²⁾. Samkvæmt þeim ákvæðum skyldi BKK DA heimilt að miða rekstur götulýsingarinnar við markaðskjör með þeim hætti að fyrirtækið fengi greiddan kostnað af rekstrinum að viðbættum fjármuna-kostnaði innborgaðs eiginfjár til jafns við ávöxtunina sem NVE ákveður fyrir sérleyfishluta raforkukerfisins ⁽⁴³⁾.
- (33) Virði götuljósakerfisins var ekki tilgreint sérstaklega í sölusamningnum. BKK DA efndi þó til áreiðanleikakönnunar í samræmi við ákvæði 6. liðar samningsins. Í skýrslu endurskoðunar-fyrirtækisins sem annaðist könnunina var bókfært virði götuljósakerfisins áætlað 55 milljónir norskra króna ⁽⁴⁴⁾.
- 3.1.3 *Síðari samningar sveitarfélagsins við fyrirtæki í BKK-samstæðunni*
- (34) Stjórnvöld í Noregi hafa lagt fram samninga sem gerðir hafa verið um götulýsingu við sveitarfélagsvegi í Björgvin og tengda þjónustu frá árinu 2012. Samningarnir hafa yfirleitt verið gerðir til tveggja ára með valákvæði um framlengingu til eins árs ⁽⁴⁵⁾.
- (35) Samningur vegna áranna 2012–2014 var gerður við fyrirtækið BKK Nett AS. Hann tók í upphafi til 18.228 ljóskera. Af þeim fjölda voru 16.082 í eigu BKK-samstæðunnar, en 2.146 í eigu sveitarfélagsins. Í samningnum var þó gert ráð fyrir að fjöldi ljóskera gæti breyst á gildistímanum ⁽⁴⁶⁾.
- (36) Ákvæði um ákvörðun endurgjaldsins er að finna í 7. gr. og viðauka A í samningnum. Verð fyrir viðhald og rekstur kerfisins var ákveðið [...] norskra króna, auk virðisaukaskatts, fyrir hvert ljóska á ári. Árlegt heildarendurgjald vegna viðhalds og rekstrar þeirra 18.228 ljóskera sem þá voru í kerfinu var því [...] norskra króna ⁽⁴⁷⁾.
- (37) Endurgjald vegna fjármunakostnaðar var ákveðið [...] norskra króna, auk virðisaukaskatts, fyrir hvert ljóska á ári. Sá hluti endurgjaldsins varðaði aðeins ljósker í eigu BKK-samstæðunnar og því var árlegt endurgjald fyrir þau 16.082 ljósker [...] norskra króna ⁽⁴⁸⁾.
- (38) Samningur vegna áranna 2015–2017 var einnig gerður við BKK Nett AS. Sá samningur tók í upphafi til 18.407 ljóskera. Af þeim fjölda voru 16.058 í eigu BKK-samstæðunnar, en 2.349 í eigu sveitarfélagsins ⁽⁴⁹⁾.

⁽³⁹⁾ Skjal nr. 1194189, bls. 5 (blaðsíðutal 1375).

⁽⁴⁰⁾ Skjal nr. 1194189, bls. 5 og 7 (blaðsíðutal 1375 og 1376).

⁽⁴¹⁾ Skjal nr. 1194179.

⁽⁴²⁾ Skjal nr. 1194249.

⁽⁴³⁾ Skjal nr. 1194179. Ákvæðið hljóðar þannig á norsku: „[...] kjøperen står fritt til å avtale på markedsmessige betingelser drift av veilys som skal innebære kostnadsdekning + NVE rente for den kapital som er bundet.“

⁽⁴⁴⁾ Skjal nr. 1194249, bls. 3–4, og 1194183.

⁽⁴⁵⁾ Skjal nr. 1194249, bls. 6.

⁽⁴⁶⁾ Skjal nr. 1194253, bls. 1–5.

⁽⁴⁷⁾ Skjal nr. 1194253.

⁽⁴⁸⁾ Skjal nr. 1194253.

⁽⁴⁹⁾ Skjal nr. 1194205, bls. 1–5.

- (39) Fylgt var sama sniði og í fyrri samningi og ákvæði um endurgjaldið sett í 7. gr. samningsins og viðauka A. Verð fyrir viðhald og rekstur kerfisins var ákveðið [...] norskra króna, auk virðisaukaskatts, fyrir hvert ljósker á ári. Þar eð ljóskerin voru nú orðin 18.407 nam árlegt endurgjald vegna viðhalds og rekstrar [...] norskra króna ⁽⁵⁰⁾.
- (40) Einingargjald vegna fjármunakostnaðar var ákveðið hið sama og í fyrri samningi, eða [...] norskra króna auk virðisaukaskatts (sjá (36)). Þar eð ljósker í eigu BKK-samstæðunnar voru 16.058 reiknaðist árlegt endurgjald vegna fjármunakostnaðar [...] norskra króna ⁽⁵¹⁾.
- (41) Samningur fyrir tímabilið sem hófst árið 2018 miðaðist við framlengingu gildandi samnings. Samkvæmt bréfi sveitarfélagsins frá 19. júní 2017 var gildistími samningsins upphaflega lengdur til 1. júlí 2018. Sveitarfélagið tók fram að vegna skipulagsbreytinga innan fyrirtækisins hefði mótaðili nýs samnings orðið að vera BKK EnoTek AS ⁽⁵²⁾.
- (42) Samningurinn var síðan framlengdur á ný til 1. janúar 2019. Í því tilliti vísaði sveitarfélagið til þess að hafnar væru samningaviðræður um kaup þess á götuljósum í eigu BKK-samstæðunnar ⁽⁵³⁾.
- (43) Í bréfi sem varðaði framlengingu samningsins greindi BKK-samstæðan frá því að eignarhald á götuljósakerfinu hefði færst til dótturfélagsins Veilys AS. Sveitarfélagið myndi því fá tvær staðfestingar á framlengingu samningsins. Hin fyrri myndi berast frá Veilys AS og varða götuljós í eigu þess fyrirtækis. Síðari staðfestingin myndi berast frá BKK EnoTek AS og varða þjónustu sem það fyrirtæki innti af hendi vegna götuljósa í eigu sveitarfélagsins ⁽⁵⁴⁾.
- (44) Hinn 20. desember 2018 var samningurinn framlengdur á óbreyttum kjörum til 1. janúar 2020. Það var gert samhliða framlengingu viljayfirlýsingar sem varðaði áform um kaup sveitarfélagsins á þeim hluta götuljósakerfisins sem er í eigu Veilys AS ⁽⁵⁵⁾.
- (45) Loks hafa stjórnvöld í Noregi lagt fram óundirritaða gerð annarrar framlengingar sömu viljayfirlýsingar. Samkvæmt því skjali er samningurinn framlengdur enn einu sinni óbreyttur. ESA ályktar af fyrirliggjandi gögnum að þessi samningur sé enn í gildi ⁽⁵⁶⁾.
- (46) Auk samninga um götulýsingu við sveitarfélagsvegi eru í gildi samningar um: i) götulýsingu við einkavegi ⁽⁵⁷⁾ og ii) lýsingu í almenningsgöðum og við göngustíga ⁽⁵⁸⁾. Samkvæmt 19. og 34. mgr. ákvörðunarinnar um að hefja rannsókn tekur þessi ákvörðun ekki til þeirra samninga.

3.1.4 Útboð á tilteknum þáttum rekstrar og viðhalds

- (47) Útboð hefur verið haldið á rekstri og viðhaldi götuljósa og LED-lampa í eigu sveitarfélagsins. Þjónusta samkvæmt þeim samningi hófst 1. apríl 2020 ⁽⁵⁹⁾.
- (48) Samkvæmt útboðslýsingu tekur samningurinn til um 3.100 götuljósa í eigu sveitarfélagsins. Að auki tekur hann til 12.000 LED-lampa sem settir hafa verið upp í götuljósakerfi Veilys AS. Búnaðurinn var nánar tilgreindur sem 3.133 ljósker, 2.254 stálstólpar/festingar fyrir víra, 841 tréstólpi, 12.000 LED-lampar og óþekkt magn rafleiðslna ⁽⁶⁰⁾.

⁽⁵⁰⁾ ESA fékk í hendur afrit af samningnum 28. febrúar 2019. Það er skráð sem skjal nr. 1058456.

⁽⁵¹⁾ Skjal nr. 1058456.

⁽⁵²⁾ Skjal nr. 1194203.

⁽⁵³⁾ Skjal nr. 1194209.

⁽⁵⁴⁾ Skjal nr. 1194211.

⁽⁵⁵⁾ Skjal nr. 1194213.

⁽⁵⁶⁾ Skjal nr. 1194223.

⁽⁵⁷⁾ Skjal nr. 1194201.

⁽⁵⁸⁾ Minnst er á þann samning í bréfinu sem skráð er sem skjal nr. 1194203.

⁽⁵⁹⁾ Skjöl nr. 1126801, bls. 4, og 1194249, bls. 13.

⁽⁶⁰⁾ Skjal nr. 1194249, bls. 13.

- (49) Í útboðslýsingu kemur einnig fram að samningur verði gerður til fjögurra ára og að áætlað verðmæti hans sé á bilinu 4–6 milljónir norskra króna á ári (auk virðisaukaskatts). Haldið verði opið útboð og samið við lægstbjóðanda ⁽⁶¹⁾.
- (50) Sex tilboð bárust í samkeppnisútboðinu ⁽⁶²⁾. BKK EnoTek AS hreppti samninginn og samningsverðið var 10.554.689 norskra króna. Verð í hinum tilboðunum fimm var á bilinu 11.930.826 til 26.596.947,50 norskra króna ⁽⁶³⁾.
- (51) Þjónusta samkvæmt útboðssamningnum er almennt sambærileg þeirri sem veitt hefur verið samkvæmt samningunum sem lýst er í undirkafla 3.1.3 hér á undan. Samkvæmt síðarnefndu samningunum er verktaka þó einnig skylt að skipta út biluðum búnaði. Samkvæmt útboðssamningnum er sá verkbáttur í höndum sveitarfélagsins ⁽⁶⁴⁾.

3.1.5 Breytingar á fjölda götuljósa

- (52) Í samningunum sem sveitarfélagið hefur gert við fyrirtæki í BKK-samstæðunni, sjá lýsingu í undirkafla 3.1.3 hér á undan, er gert ráð fyrir að fjöldi götuljósa geti breyst þegar fram líður. Samkvæmt nýjustu tiltæku gögnum bárust þær skýringar frá stjórnvöldum í Noregi í bréfi dagsettu 12. apríl 2021 að götuljósum í eigu sveitarfélagsins hefði fjölgað og þau væru nú 4.219. Götuljós í eigu Veilys AS voru alls 27.748 á þeim tíma ⁽⁶⁵⁾. Auk þess hefur sveitarfélagið, eins og þegar hefur komið fram, keypt 12.000 LED-lampa sem settir hafa verið upp í götuljósakerfi Veilys AS ⁽⁶⁶⁾.

3.1.6 Starfsemi fyrirtækja í BKK-samstæðunni

- (53) Stjórnvöld í Noregi hafa látið í té yfirlit um greiðslur sveitarfélagsins til fyrirtækja í BKK-samstæðunni. Auk greiðslna samkvæmt þeim ráðstöfunum sem hér eru til umfjöllunar hefur sveitarfélagið einnig greitt fyrir starfsemi sem fellur ekki undir þær ráðstafanir. Síðarnefndu greiðslurnar eru vegna raforkukaupa og þjónustu sem tengist þeim. Þjónustan sem keypt er utan ráðstafananna sem um ræðir er starfrækt í samkeppni við aðra verktaka ⁽⁶⁷⁾.
- (54) Auk starfseminnar sem sveitarfélagið greiðir fyrir er greinilegt af vefsíðum BKK-samstæðunnar að fyrirtæki innan hennar reka starfsemi á ýmsum öðrum mörkuðum. Samstæðan er þar sögð sú umsvifamesta á sviði endurnýjanlegrar orku í Vestur-Noregi. Meðal þjónustunnar sem boðin er fram er aðstaða til að hlaða bifreiðar, báta og skip, þjónusta í tengslum við uppsetningu og endurnýjun búnaðar og tækja, þar á meðal í gagnaverum, símsstöðvum og fiskeldisstöðvum, svo og þjónusta sem tengist netinu, þar á meðal ljósleiðarar, gagnageymslur og hið svonefnda „internet of things“ ⁽⁶⁸⁾.
- (55) Stjórnvöld í Noregi hafa ekki beinar vísbendingar um að endurgjald sem sveitarfélagið greiðir vegna götulýsingar við sveitarfélagsvegi nýtist til að víxlniðurgreiða aðra atvinnu-starfsemi. Eignarhald á götuljósakerfinu var fært til Veilys AS meðal annars í þeim tilgangi að koma í veg fyrir víxlniðurgreiðslur. Vegna þess hve litlar upplýsingar liggja fyrir um þetta er þó ekki lokað fyrir það skotið að slíkar víxlniðurgreiðslur hafi átt sér stað ⁽⁶⁹⁾.
- (56) Stjórnvöld í Noregi hafa einnig bent á að BKK-samstæðan hafi með höndum starfsemi á sviði götulýsingar víðar en í sveitarfélaginu Björgvin. Einkum fái Veilys AS greiðslur frá öðrum opinberum aðilum vegna götuljósa í eigu fyrirtækisins meðfram almennum vegum þeirra ⁽⁷⁰⁾.

⁽⁶¹⁾ Skjal nr. 1194251, liðirnir 1.6, 2.2 og 8.

⁽⁶²⁾ Skjal nr. 1194249, bls. 13.

⁽⁶³⁾ Skjal nr. 1194231.

⁽⁶⁴⁾ Skjal nr. 1194249, bls. 14.

⁽⁶⁵⁾ Þegar ákvörðunin sem hér birtist var afgreidd til samþykktar voru almennar upplýsingar um þjónustu sem BKK-samstæðan býður aðgengilegar á þessari slóð: <https://www.eviny.no/vare-tjenester>.

⁽⁶⁶⁾ Skjal nr. 1194249, bls. 1.

⁽⁶⁷⁾ Skjal nr. 1194249, bls. 15.

⁽⁶⁸⁾ Skjal nr. 1194249, bls. 15.

⁽⁶⁹⁾ Skjal nr. 1194249, bls. 16.

⁽⁷⁰⁾ Skjal nr. 1126801, bls. 4.

3.2 Almennar athugasemdir um ákvörðunina um að hefja rannsókn

- (57) Stjórnvöld í Noregi telja að ESA hafi ekki gefið fullnægjandi ástæður fyrir því að hefja formlega rannsókn. Afleiðingin sé sú að sveitarfélagið búi nú við réttaróvissu ⁽⁷¹⁾.
- (58) Með vísan til þess að sveitarfélagið kaupi götulýsingarþjónustu telja stjórnvöld í Noregi að ekki sé rétt að gera greinarmun á ráðstöfunum a) og c). Aftur á móti sé það rétt að greitt endurgjald lúti að mismunandi þjónustuþáttum ⁽⁷²⁾.
- (59) Stjórnvöld í Noregi lýsa þeirri skoðun að flokkun starfseminnar í lagalegu tilliti verði meðal annars að miðast við í hvaða samhengi hún er stunduð. Götulýsing hafi þann tilgang einan að þjóna þörfum almennings ⁽⁷³⁾, og sú þjónusta sé skipulögð í samræmi við ákvæði norskra vegalaga ⁽⁷⁴⁾.
- (60) Samkvæmt 20. gr. laganna er rekstur og viðhald sveitarfélagsvega í höndum sveitarfélaga. Þó að sveitarfélögum sé ekki skylt samkvæmt lögunum að starfrækja götuljósakerfi, eða sjá til þess að tiltekin götulýsing sé fyrir hendi, samræmist slík starfsemi því markmiði laganna að tryggja öryggi á vegum ⁽⁷⁵⁾. Þá fylgir sveitarfélagið staðli (*veinormalen*) norsku vegagerðarinnar (*Statens vegvesen*) við skipulag, lagningu og endurnýjun vegna. Í þeim staðli er að finna forskriftir sem gera ráð fyrir að götulýsingu sé komið upp ⁽⁷⁶⁾.
- (61) Stjórnvöld í Noregi eru þeirrar skoðunar að með vísan til þessara atriða beri að líta svo á að endurgjaldið sé greitt vegna starfsemi sem sé ekki almenn atvinnustarfsemi. Þau telja að dómur í *Selex*-málinu ⁽⁷⁷⁾ styðji þessa afstöðu ⁽⁷⁸⁾.
- (62) Stjórnvöld í Noregi vísa enn fremur til leiðbeinandi reglna um hugtakið ríkisaðstoð ⁽⁷⁹⁾. Þau lýsa þeirri skoðun að 17. mgr. reglnanna, um opinberar valdheimildir og opinber stjórnvöld, styðji þá túlkun að starfsemi sem snýst um að annast götulýsingu sé ekki almenn atvinnustarfsemi í eðli sínu ⁽⁸⁰⁾. Hvað sem öðrum sjónarmiðum líði skuli starfsemi sem hefur það markmið að tryggja almannaoöryggi lögð að jöfnu við starfsemi sem stunduð er í félagslegum, menningarlegum, menntalegum og uppeldislegum tilgangi og er ekki flokkuð sem almenn atvinnustarfsemi ⁽⁸¹⁾.
- (63) Verði það niðurstaða ESA að markaður fyrir götulýsingu sé fyrir hendi einkennist sá markaður af tveimur brestum. Í fyrsta lagi sé eðlislæg einokun fólgin í starfrækslu götuljósakerfisins sökum þess að ekki sé unnt að velja kerfinu annan stað en við vegina sem um ræðir. Í öðru lagi sé götulýsing almannagæði sem hafi nán tengsl við sníkilsvanda ⁽⁸²⁾.
- (64) Eignarhald BKK-samstæðunnar á götuljósakerfinu valdi því að hún geti beitt markaðsstyrk gagnvart sveitarfélaginu. Það sé ekki raunhæfur kostur að falla frá því að halda uppi götulýsingu á vegum sveitarfélagsins. Sveitarfélagið geti ekki heldur gefið eiganda götuljósakerfisins fyrirmæli um hvernig, og samkvæmt hvaða skilmálum, hann skuli haga innkaupum á þjónustu vegna kerfisins ⁽⁸³⁾.

⁽⁷¹⁾ Skjal nr. 1126803, bls. 2.

⁽⁷²⁾ Skjal nr. 1126801, bls. 4, 6 og 7.

⁽⁷³⁾ Skjal nr. 1126801, bls. 4.

⁽⁷⁴⁾ *Lov om vegar* (vegalög), LOV-1963-06-21-23.

⁽⁷⁵⁾ Skjal nr. 1126801, bls. 4.

⁽⁷⁶⁾ Skjal nr. 1126801, bls. 4, og 1194249, bls. 5.

⁽⁷⁷⁾ Stjórnvöld í Noregi vísa almennt til dómstöðu í „*Selex*“-málinu. ESA túlkar þetta sem svo, með vísan til fyrri bréfaskipta og ákvörðunarinnar um að hefja rannsókn, að átt sé við dóm Evrópudómstólsins frá 26. mars 2009, *Selex Sistemi Integrati* gegn *framkvæmdastjórn*, C-113/07 P, EU:C:2009:191, og dóm Almenna dómstólsins frá 12. desember 2006, *Selex Sistemi Integrati* gegn *framkvæmdastjórn*, T-155/04, EU:T:2006:387.

⁽⁷⁸⁾ Skjal nr. 1126803, bls. 1, og 1126801, bls. 4–9.

⁽⁷⁹⁾ Ákvörðun Eftirlitstofnunar EFTA nr. 3/17/COL frá 18. janúar 2017 um hundruðustu og aðra breytingu á málsmæðferðar- og efnisreglum á sviði ríkisaðstoðar; inn eru felldar nýjar leiðbeinandi reglur um hugtakið „ríkisaðstoð“ eins og það er notað í 1. mgr. 61. gr. samningsins um evrópskt efnahagssvæði [2017/2413], Stjótd. ESB L 342, 21.12.2017, bls. 35–84, og EES-viðbætur nr. 82, 21.12.2017, bls. 1.

⁽⁸⁰⁾ Skjal nr. 1126801, bls. 5–6.

⁽⁸¹⁾ Skjal nr. 1126801, bls. 6.

⁽⁸²⁾ Skjal nr. 1126801, bls. 6.

⁽⁸³⁾ Skjal nr. 1126801, bls. 6.

- (65) Stjórnvöld í Noregi telja að þó að yfirleitt megi notast við aðrar aðferðir en útboð til að ákvarða markaðsverð hafi ESA látið hjá líða að taka tillit til þeirra sérstöku aðstæðna sem eru í þessu máli. Þegar skipt sé við rekstraraðila sem nýtur einokunarstöðu hafi kaupandi ekki lögvarinn rétt til að kaupa þjónustu á kjörum sem hann telur sjálfur eðlileg. Einu leiðirnar til að vinna gegn þessum skaðlegu áhrifum einokunarstöðu séu að beita ákvæðum samkeppnislaga eða mæla fyrir um gjaldskrárkvaðir ⁽⁸⁴⁾.

3.3 Sérstakar athugasemdir vegna ráðstöfunar a) – rekstur og viðhald

- (66) Greitt endurgjald kann að hafa tekið vísitöluhækkunum á tímabilinu sem um ræðir. Stjórnvöld í Noregi hafa þó ekki getað svarað því með ótvíræðum hætti hvort svo er ⁽⁸⁵⁾.
- (67) Að því er varðar hugsanlegan samanburð við endurgjald sem greitt er annars staðar í landinu taka stjórnvöld í Noregi sérstaklega fram að utanaðkomandi verktaki sem tæki að sér viðhalds- og rekstrarþjónustu myndi ekki þurfa að standa undir fjármunakostnaði vegna kerfis sem er ekki í hans eigu. Af þeim sökum verði að draga endurgjald vegna fjármunakostnaðar (ráðstöfun c)) frá þegar endurgjaldið er borið saman við endurgjald sem opinberir aðilar greiða vegna kerfa sem eru í eigu þeirra sjálfra. Á árinu 2020 greiddi sveitarfélagið [...] norskra króna vegna rekstrar og viðhalds hvers götuljóss ⁽⁸⁶⁾.
- (68) Að því er varðar þá staðhæfingu kæranda að rekstrar- og viðhaldsþjónustu hafi verið sinnt gegn greiðslu sem nemi [...] norskra króna fyrir hvert ljósker á ári telja stjórnvöld í Noregi að það sé ekki stutt gögnum. Kærandi hafi einnig haft annað landsvæði til viðmiðunar ⁽⁸⁷⁾.
- (69) Stjórnvöld í Noregi hafa aftur á móti lagt fram tölur úr KOSTRA-gagnagrunninum sem sýna hvaða kostnað stór sveitarfélög í Noregi hafa af götulýsingu ⁽⁸⁸⁾. Um er að ræða tölur um árlegan heildarkostnað fyrir hvert ljósker, að meðtalinni raforkunotkun, árin 2016–2019. Eins og lesa má úr töflunni hér fyrir neðan var kostnaður sveitarfélagsins Björgvinjar sá mesti sem skráður var á því tímabili ⁽⁸⁹⁾.

Tafla 1 – Kostnaður stórra sveitarfélaga í Noregi vegna götulýsingar (í norskum krónum)

Category	SFS Kostnader til gatebelysning per lyspunkt kommunale veier									
	Bergen	Bærum	Drammen	Fredrikstad	Kristiansand	Oslo	Sandes	Stavanger	Tromsø	Trondheim
2015										
2016	1200,20	779,70	592,90	883,90	801,30	818,20	758,20	519,00	466,20	1056,90
2017	126,70	673,70	622,00	633,90	918,80	945,50	733,30	519,00	831,10	1115,00
2018	1324,00	643,50	714,90	687,50	714,10	1000,00	730,20	733,10	724,90	1187,40
2019	1219,70	773,50	861,00	667,90	747,10	1000,00	750,00	666,70	607,10	779,10

- (70) Endurgjaldið kann að hafa falið í sér of háar greiðslur að einhverju leyti og sveitarfélagið hefur á liðnum árum gert athugasemdir við uppsett verð, sem það hefur talið hátt. Stjórnvöld í Noregi telja einnig að það hefði átt að koma á bókhaldslegri aðgreiningu milli þjónustu á sviði götulýsingar og annarrar starfsemi ⁽⁹⁰⁾.

3.4 Sérstakar athugasemdir vegna ráðstöfunar b) – fjármögnun kaupa á 12.000 LED-lömpum

- (71) Bæjarstjórn Björgvinjar ákvað árið 2017 að kaupa 12.000 LED-lampa sem settir skyldu upp í götuljósakerfi við sveitarfélagsvegi. Þær endurbætur voru svo miklar að umfangi og þess eðlis að þær gátu ekki fallið undir samningana við BKK-samstæðuna ⁽⁹¹⁾.
- (72) Markmiðin að baki fjárfestingunni voru i) að auka umhverfisvernd og ii) að draga úr raforkukostnaði ⁽⁹²⁾. Lækkun raforkukostnaðar hefur í för með sér beinan ávinning fyrir sveitarfélagið því að raforkukaup falla ekki undir samningana við BKK-samstæðuna ⁽⁹³⁾.

⁽⁸⁴⁾ Skjal nr. 1126803, bls. 2.

⁽⁸⁵⁾ Skjal nr. 1194249, bls. 7.

⁽⁸⁶⁾ Skjal nr. 1126801, bls. 7.

⁽⁸⁷⁾ Skjal nr. 1126801, bls. 7.

⁽⁸⁸⁾ Að sögn stjórnvalda í Noregi er KOSTRA skammstöfun á KÖmmune-STat-RApportering. Helsti tilgangur þess að safna gögnum í KOSTRA er að hafa tiltæk viðmiðunargildi fyrir kostnað við ýmsa opinbera þjónustu. Norska hagstofan (SSB) hefur umsjón með gagnagrunninum. Sjá skjal nr. 1194249, bls. 10.

⁽⁸⁹⁾ Skjöl nr. 1126801, bls. 7, og 1194249, bls. 10. Töfluna er að finna á bls. 10 í skjali nr. 1194249.

⁽⁹⁰⁾ Skjöl nr. 1126801, bls. 7, og 1194249, bls. 16.

⁽⁹¹⁾ Skjöl nr. 1126801, bls. 7–8, og 1194249, bls. 16.

⁽⁹²⁾ Sama.

⁽⁹³⁾ Skjal nr. 1194249, bls. 11.

- (73) Samningurinn var gerður að undangengnu opnu útboði og var samningsfjárhæðin 60 milljónir norskra króna. Unnið var að uppsetningu þar til langt var liðið á árið 2019 ⁽⁹⁴⁾. Eignarhald á LED-lömpunum verður áfram í höndum sveitarfélagsins ⁽⁹⁵⁾.
- (74) Kostnaður á hvern lampa var 1.899 norskra króna árið 2018 og 2.039 norskra króna árið 2019. Kostnaður við skipulagningu og uppsetningu nam [...] norskra króna fyrir hvert ljósker. Með hliðsjón af því að lækkun raforkukostnaðar er talin munu nema [...] norskra króna fyrir hvert ljósker á ári gerir sveitarfélagið ráð fyrir að kostnaður við fjárfestinguna endurheimtist á 7–10 árum ⁽⁹⁶⁾.
- (75) Eins og fram kemur í undirkafla 3.1.4 hefur viðhald LED-lampanna verið boðið út ásamt öðru viðhaldi þess hluta götuljósakerfisins sem er í eigu sveitarfélagsins. Samkvæmt þeim samningi nær sveitarfélagið fram sparnaði vegna lengri endingartíma LED-lampa ⁽⁹⁷⁾. Sveitarfélagið gerir einnig ráð fyrir að geta samið um breytingar á samningnum sem gildir um þann hluta götuljósakerfisins sem er í eigu Veilys AS ⁽⁹⁸⁾.

3.5 Sérstakar athugasemdir vegna ráðstöfunar c) – fjármunakostnaður

- (76) Stjórnvöld í Noregi telja það eðlilega tilhögun að sjálfstæður eigandi mannvirkja sem notuð eru til að tryggja framboð á almannagæðum eigi tilkall til endurgjalds vegna fjármunakostnaðar. Til samanburðar er þess getið að sé opinber aðili sem stendur straum af götulýsingu einnig eigandi götuljósakerfisins sjálfs fellur fjármunakostnaður vegna kerfisins á þann opinbera aðila sem eiganda þess ⁽⁹⁹⁾.
- (77) Ákvarðanir um endurgjald vegna fjármunakostnaðar hafa verið teknar á grundvelli skilmála sem mælt er fyrir um í stafl. c) í 7. gr. sölusamningsins frá árinu 1996. Samkvæmt þeim ákvæðum, sjá nánar undirkafla 3.1.2, á BKK-samstæðan tilkall til endurgjalds vegna fjármunakostnaðar innborgaðs eiginfjár til jafns við ávöxtunina sem NVE ákveður fyrir sérleyfishluta raforkukerfisins ⁽¹⁰⁰⁾.
- (78) Þessi regla hefur verið skýrð nánar að nokkrum hluta ⁽¹⁰¹⁾. Í 6. gr. samningsins frá árinu 1998 var áskilið að endurgjaldið skyldi taka til afskrifta og vaxtagreiðslna vegna fjármuna sem þegar hefðu verið festir í götuljósakerfinu á þeim tíma sem samningurinn var gerður. Undir þetta skyldu einnig falla afskriftir og vaxtagreiðslur vegna fjárfestinga sem ráðist yrði í síðar samkvæmt fyrirmælum sveitarfélagsins. Síðari samningar hafa fylgt sömu tilhögun ⁽¹⁰²⁾.
- (79) Sveitarfélagið og BKK-samstæðuna hefur þó greint á um hvernig fjármunakostnaðurinn skyldi reiknaður. Ágreiningurinn varðaði einkum kostnaðargrunninn sem útreikningarnir byggðust á og með hvaða hætti tekið skyldi tillit til afskrifta.
- (80) Í þessu tilliti vísa stjórnvöld í Noregi til skýrslu sem BKK Nett AS lét gera árið 2002. Að sögn stjórnvalda í Noregi byggðist sú skýrsla á afskriftahraða sem samræmdest því sem fram kom í sölusamningnum frá árinu 1996 ⁽¹⁰³⁾.
- (81) Árið 2003 bar sveitarfélagið hins vegar brögður á að BKK Nett AS hefði reiknað eiginfjárgrunninn rétt, einkum að því er varðaði afskriftakostnað. BKK Nett AS skýrði afstöðu sína í bréfi dagsettu 18. febrúar 2004 og kom þar meðal annars fram að fjármunakostnaðurinn hefði verið reiknaður í samræmi við almennt viðurkennd viðmið ⁽¹⁰⁴⁾.

⁽⁹⁴⁾ Skjöl nr. 1126801, bls. 8, og 1194249, bls. 12.

⁽⁹⁵⁾ Skjal nr. 1126801, bls. 8.

⁽⁹⁶⁾ Skjal nr. 1194249, bls. 12.

⁽⁹⁷⁾ Skjal nr. 1194249, bls. 11–12.

⁽⁹⁸⁾ Skjal nr. 1194249, bls. 11.

⁽⁹⁹⁾ Skjöl nr. 1126801, bls. 8, og 1194249, bls. 7.

⁽¹⁰⁰⁾ Skjal nr. 1194179. Eins og fram kemur í neðanmálsgrein 43 hljóðar ákvæðið þannig á norsku: „[...] kjøperen står fritt til å avtale på markedsmessige betingelser drift av veilys som skal innebære kostnadsdekning + NVE rente for den kapital som er bundet.“

⁽¹⁰¹⁾ Skjal nr. 1194249, bls. 7–8.

⁽¹⁰²⁾ Skjöl nr. 1194249, bls. 8, og 1194229, bls. 4.

⁽¹⁰³⁾ Skjöl nr. 1194249, bls. 8, og 1194221.

⁽¹⁰⁴⁾ Skjöl nr. 1194249, bls. 8–9, og 1194225.

- (82) BKK Nett AS lýsti aðferðinni við útreikninginn nánar í bréfi dagsettu 30. mars 2004. Að áliti BKK Nett AS var virði götuljósakerfisins rétt ákvarðað 81,6 milljón norskra króna á grundvelli tæknilegs mats á endurnýjunarkostnaði þess ⁽¹⁰⁵⁾.
- (83) Sveitarfélagið var ekki sammála þeirri nálgun og tók þá afstöðu að miða bæri virði eignanna við bókvirði. Þess var krafist að endurgjaldið yrði leiðrétt á þeim grundvelli ⁽¹⁰⁶⁾.
- (84) BKK Nett AS vísaði þeirri kröfu á bug með bréfi dagsettu 4. ágúst 2004. BKK Nett AS lagði í því tilliti áherslu á að samkvæmt ákvæðum sölusamningsins frá árinu 1996 bæri að nota viðmiðunarvexti NVE við útreikning á ávöxtun innborgaðs eiginfjár. BKK Nett AS ítrekaði einnig þá afstöðu sína að eðlilegt væri að ákvarða innborgað eiginfé á grundvelli tæknilegs mats á endurnýjunarvirði eigna ⁽¹⁰⁷⁾. Með þeirri aðferð varð eiginfjárgrunnurinn nær tvöfalt hærri en ef miðað hefði verið við bókvirði. Greitt endurgjald hefur allt til þessa dags haldist miklu hærri en hefði það verið reiknað á grundvelli bókvirðis ⁽¹⁰⁸⁾.
- (85) Rétt eins raunin er að því er varðar endurgjald vegna rekstrar og viðhalds (ráðstöfun a)) hafa stjórnvöld í Noregi ekki getað svarað því með ótvíræðum hætti hvernig greitt endurgjald hafi verið reiknað. Það torveldar allt eftirlit að bókhaldsleg aðgreining skuli ekki hafa verið viðhöfð ⁽¹⁰⁹⁾. Í áreiðanleikakönnun vegna Veilys AS ⁽¹¹⁰⁾ gátu endurskoðendurnir þess að þeir hefðu litla innsýn fengið í kostnaðarliði sem féllu undir samninginn við sveitarfélagið ⁽¹¹¹⁾.
- (86) Stjórnvöld í Noregi eru því þeirrar skoðunar að hlutaðeigandi fyrirtæki í BKK-samstæðunni kunni að hafa hlotið of háar greiðslur. Tölurnar úr KOSTRA, sjá (69) hér á undan, benda til að svo kunni að hafa verið ⁽¹¹²⁾.

4 Athugasemdir aðila sem töldu sig eiga hagsmuna að gæta

4.1 Athugasemdir frá BKK Veilys

4.1.1 Forsaga

- (87) Í samningnum frá árinu 1996 var kveðið á um kaup BKK DA á eignum og rekstri Bergen Lysverker. Um leið skuldbatt fyrirtækið sig til að tryggja órofna götulýsingu og tók á sig ábyrgð á rekstri og viðhaldi kerfisins ⁽¹¹³⁾.
- (88) Rétt eins og stjórnvöld í Noregi lítur BKK Veilys svo á að með ákvæðum stafl. c) í 7. gr. sölusamningsins hafi verið mælt fyrir um hvaða endurgjald skyldi koma fyrir götulýsingu í framtíðinni. Í stafl. c) í 7. gr. komi fram, í fyrsta lagi, að BKK-samstæðan eigi tilkall til endurgjalds vegna rekstrar og viðhalds kerfisins og, í öðru lagi, að hún eigi tilkall til endurgjalds vegna innborgaðs eiginfjár. Það ákvæði hafi verið lagt til grundvallar í síðari samningum ⁽¹¹⁴⁾.
- (89) Allir samningar og allir rekstrarþættir sem tengjast götuljósakerfi BKK-samstæðunnar séu í höndum dótturfélagsins Veilys AS sem sé að fullu í eigu samstæðunnar. Sú starfsemi taki til um 50.000 götuljósa, þar á meðal götuljósanna sem málið varðar og standi við sveitarfélagsvegi í sveitarfélaginu ⁽¹¹⁵⁾.

⁽¹⁰⁵⁾ Skjal nr. 1194249, bls. 9.

⁽¹⁰⁶⁾ Skjöl nr. 1194249, bls. 8, og 1194233.

⁽¹⁰⁷⁾ Skjal nr. 1194227.

⁽¹⁰⁸⁾ Skjal nr. 1194249, bls. 9–10.

⁽¹⁰⁹⁾ Skjöl nr. 1126801, bls. 8, og 1194249, bls. 10.

⁽¹¹⁰⁾ Skjal nr. 1194235.

⁽¹¹¹⁾ Skjal nr. 1194249, bls. 10.

⁽¹¹²⁾ Skjal nr. 1194249, bls. 10.

⁽¹¹³⁾ Skjal nr. 1073541, bls. 2.

⁽¹¹⁴⁾ Skjal nr. 1073541, bls. 2.

⁽¹¹⁵⁾ Skjal nr. 1073541, bls. 2.

4.1.2 Almennar athugasemdir um ákvörðunina um að hefja rannsókn

- (90) Endurgjaldið er greitt vegna opinberra innviða sem eru ekki nýttir til að bjóða vörur eða þjónustu á almennum markaði. Ráðstafanirnar falla því ekki undir ákvæði 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins ⁽¹¹⁶⁾.
- (91) Í því tilliti kemur ekki nógu skýrt fram í ákvörðuninni um að hefja rannsókn að götuljósakerfið er í eigu Veilys AS. Þar eð Veilys AS er eini verktakinn og sveitarfélagið eini kaupandinn sem til greina koma rennur endurgjaldið ekki til fyrirtækis ⁽¹¹⁷⁾.
- (92) Hvað sem öðru líður hafa engar ofgreiðslur átt sér stað. Að því leyti sem sú starfsemi að annast götulýsingu er þjónusta með almenna efnahagslega þýðingu er *Altmark*-skilyrðunum fullnægt ⁽¹¹⁸⁾.

4.1.3 Sérstakar athugasemdir vegna ráðstöfunar a) – rekstur og viðhald

- (93) Að áliti BKK Veilys er endurgjaldið í samræmi við undirliggjandi kostnað og endurgjald sem greitt er samkvæmt öðrum sambærilegum samningum. Engar ofgreiðslur hafa átt sér stað ⁽¹¹⁹⁾.
- (94) Að því er varðar viðmiðunarverð fyrir slíka þjónustu lítur BKK Veilys svo á að engin rök séu fyrir verðinu sem tilgreint er í kærinni. Einnig sé nauðsynlegt að horfa til sérstakra málavaxta. Samningarnir sem um ræðir miðist við fast verð fyrir hvert ljósker og taki til allra þjónustupáttanna. Það merki að BKK Veilys beri áhættuna af áföllum á borð við öfgakennd veður og beri jafnframt ábyrgð á öllum rekstri og viðhaldi. Þá sé rekstur kostnaðarsamari á þéttbýlum svæðum sem einkennast af þungri umferð og öðrum truflunum ⁽¹²⁰⁾.

4.1.4 Sérstakar athugasemdir vegna ráðstöfunar b) – fjármögnun kaupa á 12.000 LED-lömpum

- (95) BKK Veilys vísar því á bug að ríkisaðstoð sé fólgin í fjármögnun kaupa á 12.000 LED-lömpum.
- (96) Samkvæmt þeim upplýsingum sem BKK Veilys hefur undir höndum keypti sveitarfélagið lampana á verði sem samsvaraði 2.000 norskum krónum fyrir hvert ljósker. Kostnaður við skipulagningu, uppsetningu og skýrslugerð nam [...] norskra króna fyrir hvert ljósker.
- (97) Samkvæmt þessum tölum var kostnaður við endurbæturnar [...] norskar krónur fyrir hvert ljósker. Það er hér um bil [...] sinnum hærri fjárhæð en sá árlegi fjármunakostnaður sem sveitarfélagið endurgreiðir fyrirtækinu. Endurbæturnar sem fólust í uppsetningu þessara 12.000 LED-lampa voru því til muna kostnaðarsamari en framkvæmdir sem ráðast hefði mátt í fyrir andvirði þess endurgjalds ⁽¹²¹⁾.
- (98) LED-lamparnir eiga einnig eftir að skila sveitarfélaginu miklum orkusparnaði. Samkvæmt þeim upplýsingum sem BKK Veilys hefur undir höndum hefur sá sparnaður verið áætlaður 450 norskar krónur fyrir hvert ljósker á ári. Af því er ályktað að sveitarfélagið muni ná fjárfestingunni til baka áður en 7 ár eru liðin ⁽¹²²⁾.

4.1.5 Sérstakar athugasemdir vegna ráðstöfunar c) – endurgjald vegna fjármunakostnaðar

- (99) Samkvæmt skoðun BKK Veilys lýtur endurgjaldið að starfsemi sem telst ekki almenn atvinnustarfsemi. Líta beri á þann hluta endurgjaldsins sem er greiddur vegna fjármunakostnaðar sem gjald fyrir aðgang að götuljósakerfinu ⁽¹²³⁾.

⁽¹¹⁶⁾ Skjal nr. 1073541, bls. 1–2.

⁽¹¹⁷⁾ Skjal nr. 1073541, bls. 2.

⁽¹¹⁸⁾ Skjal nr. 1073541, bls. 1.

⁽¹¹⁹⁾ Skjal nr. 1073541, bls. 3.

⁽¹²⁰⁾ Skjal nr. 1073541, bls. 3.

⁽¹²¹⁾ Skjal nr. 1073541, bls. 3.

⁽¹²²⁾ Skjal nr. 1073541, bls. 3.

⁽¹²³⁾ Skjal nr. 1073541, bls. 2–3.

- (100) Hvað sem öðru líði hafi BKK Veilys ekki sérstakt fjárhagslegt hagræði af endurgjaldinu sem greitt er vegna fjármunakostnaðar. Kostnaður við uppsetningu eins ljóskers sé um það bil 20.000 norskar krónur, og við það bætist 10.000–50.000 norskar krónur vegna jarðvinnu. Kostnaður við að koma upp þeim 16.058 götuljósum sem eru í eigu BKK Veilys sé því að minnsta kosti 500.000.000 norskar krónur ⁽¹²⁴⁾.
- (101) Af þessu leiði að endurgjald vegna fjármunakostnaðar sé ekki óeðlilega hátt. Umsjón með götuljósakerfinu miðast við að sinna viðhaldi þess í samræmi við tiltekna tæknilega staðla ⁽¹²⁵⁾.

II. MAT

5 Hvort um ríkisaðstoð er að ræða

5.1 Tildrög

- (102) Ákvæði 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins hljóðar svo:

„Ef ekki er kveðið á um annað í samningi þessum er hvers kyns aðstoð, sem aðildarríki EB eða EFTA-ríki veitir eða veitt er af ríkisfjármunum og raskar eða er til þess fallin að raska samkeppni með því að ívilna ákveðnum fyrirtækjum eða framleiðslu ákveðinna vara, ósamrýmanleg framkvæmd samnings þessa að því leyti sem hún hefur áhrif á viðskipti milli samningsaðila.“

- (103) Til að ráðstöfun geti talist ríkisaðstoð þarf því öllum eftirfarandi skilyrðum að vera fullnægt: i) ráðstöfunin verður að vera á vegum ríkisins eða fela í sér nýtingu ríkisfjármuna, ii) hafa í för með sér sérstakt hagræði fyrir tiltekið fyrirtæki, iii) ívilna ákveðnum fyrirtækjum (vera sértæk) og iv) vera til þess fallin að raska samkeppni og hafa áhrif á milliríkjaviðskipti. Eins og nefnt var hér á undan hefur ESA gefið út leiðbeinandi reglur um hugtakið ríkisaðstoð ⁽¹²⁶⁾.
- (104) Með hliðsjón af umsögnum og athugasemdum sem borist hafa telur ESA rétt að meta fyrst hvort endurgjald sem greitt er samkvæmt ráðstöfunum a) og c) hafi runnið til fyrirtækis. Sé þeirri spurningu svarað jákvætt, og hafi fjármögnun kaupa á LED-lömpum (ráðstöfun b)) einnig haft í för með sér sérstakt hagræði fyrir sömu efnahagseiningar, hefur það hagræði þá einnig runnið til fyrirtækis.

5.2 Hugtakið fyrirtæki

5.2.1 Lagaleg viðmið

- (105) Hugtakið fyrirtæki merkir hverja þá efnahagseiningu sem stundar starfsemi í atvinnuskyni, óháð lögformlegri stöðu þeirrar einingar og hvernig hún er fjármögnuð ⁽¹²⁷⁾. Starfsemi í atvinnuskyni er hver sú starfsemi sem er fólgin í sölu á vörum eða þjónustu á markaði, þ.e. almenn atvinnustarfsemi ⁽¹²⁸⁾.

⁽¹²⁴⁾ Skjal nr. 1073541, bls. 3.

⁽¹²⁵⁾ Skjal nr. 1073541, bls. 3.

⁽¹²⁶⁾ Ákvörðun nr. 3/17/COL frá 18. janúar 2017, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 79.

⁽¹²⁷⁾ Dómur EFTA-dómstólsins frá 17. nóvember 2020 í máli E-9/19, *Abelia og WTW AS gegn Eftirlitsstofnun EFTA*, 87. mgr., dómur EFTA-dómstólsins frá 21. febrúar 2008 í máli E-5/07, *Private Barnehagers Landsforbund gegn Eftirlitsstofnun EFTA*, dómasafn EFTA-dómstólsins 2008, bls. 62, 78. mgr., dómur EFTA-dómstólsins frá 22. mars 2002 í máli E-8/00, *Landsorganisasjonen i Norge gegn Kommunenes Sentralforbund o.fl.*, dómasafn EFTA-dómstólsins 2002, bls. 114, 62. mgr.

⁽¹²⁸⁾ Dómur EFTA-dómstólsins frá 10. maí 2011 í sameinuðum málum E-4/10, E-6/10 og E-7/10, *Furstademið Liechtenstein o.fl. gegn Eftirlitsstofnun EFTA*, dómasafn EFTA-dómstólsins 2011, bls. 16, 54. mgr., dómur Evrópudómstólsins frá 16. júní 1987, *framkvæmdastjórn gegn ítalska ríkinu*, 118/85, EU:C:1987:283, 7. mgr., dómur Evrópudómstólsins frá 18. júní 1998, *framkvæmdastjórn gegn ítalska ríkinu*, C-35/96, EU:C:1998:303, 36. mgr., dómur Evrópudómstólsins frá 12. september 2000, *Pavlov o.fl.*, sameinuð mál C-180/98 til C-184/98, EU:C:2000:428, 75. mgr.

- (106) Gagnstætt því sem kærandi heldur fram ræður ekki úrslitum hvort starfsemi er þess eðlis að einkafyrirtæki gæti haft hana með höndum ef það svo kysir. Öllu heldur er nauðsynlegt að slá því föstu við hvaða tilteknu aðstæður starfsemin er stunduð ⁽¹²⁹⁾. Í því tilliti verður að ganga úr skugga um hvort starfsemin sem um ræðir tengist beitingu opinberra valdheimilda vegna þess hvers eðlis hún er, hvaða markmið henni hafa verið sett og hvaða reglur gilda um hana, eða hvort hún hefur efnahagsleg einkenni sem réttlæta að samkeppnisreglum EES-samningsins sé beitt ⁽¹³⁰⁾.
- (107) Það getur ráðist af aðstæðum í hverju EES-ríki hvort markaður fyrir tiltekna starfsemi er fyrir hendi ⁽¹³¹⁾. Flokkun tiltekinnar starfsemi að þessu leyti getur líka breyst með úmanum vegna pólitískra ákvarðana eða efnahagslegrar þróunar.
- (108) Þegar um ræðir efnahagseiningar sem hafa með höndum fleiri en eina tegund starfsemi verður flokkun þeirra í lagalegum skilningi að eiga sér stað með tilliti til hverrar starfsemi sérstaklega. Þótt efnahagseining fari með opinberar valdheimildir kemur það því ekki í veg fyrir að hún geti flokkast sem fyrirtæki að því er aðra starfsemi hennar varðar ⁽¹³²⁾. Ef starfsemin er aftur á móti þess eðlis að hún tengist órjúfanlega beitingu opinberra valdheimilda er öll starfsemi efnahagseiningarinnar flokkuð þannig að ekki sé um almenna atvinnustarfsemi að ræða ⁽¹³³⁾.
- (109) Af dómaframkvæmd EFTA-dómstólsins leiðir að hugtakið „þjónusta“ eins og það er skilið í tengslum við fjórfrelsið hefur þýðingu að því er varðar ákvörðun á því hvort starfsemi skuli teljast almenn atvinnustarfsemi með tilliti til ríkisaðstoðar. Eins og fram kemur í fyrstu málsgrein 37. gr. EES-samningsins nær hugtakið „þjónusta“ í skilningi samningsins aðeins til þjónustu sem að jafnaði er innt af hendi gegn þóknun ⁽¹³⁴⁾.
- (110) Grundvallareinkenni „þóknunar“ er að um er að ræða greiðslu fyrir þjónustuna sem um ræðir ⁽¹³⁵⁾. Auk þess er fjárhæð þóknunar að jafnaði samningsatriði milli þjónustuveitanda og viðtakanda þjónustunnar ⁽¹³⁶⁾.
- (111) Hugtakið „þjónusta“ ber einnig að túlka með hliðsjón af ákvæði annarrar málsgreinar 37. gr. EES-samningsins ⁽¹³⁷⁾. Samkvæmt því ákvæði telst einkum til „þjónustu“ starfsemi á sviði iðnaðar og viðskipta, starfsemi handverksmanna og sérfræðistörf.
- (112) Af viðtekinni dómaframkvæmd leiðir að eðli tiltekinnar starfsemi ákvarðast af því til hvaða atvinnugreinar hún telst og hvernig skipulagi þeirrar greinar er háttað.
- (113) Til skýringar má nefna að á sviði menntamála teljast fjárveitingar til ríkisrekens menntakerfis ekki greiðsla fyrir þjónustu ef tveimur skilyrðum er fullnægt. Í fyrsta lagi, að markmið ríkisins með stofnun og starfrækslu menntakerfisins sé ekki að stunda arðbæran atvinnurekstur, heldur að rækja skyldur sínar gagnvart íbúum. Í öðru lagi, að fjármunir til rekstrar menntakerfisins komi að stærstum hluta úr opinberum sjóðum en ekki frá notendum sjálfum ⁽¹³⁸⁾.

⁽¹²⁹⁾ *Abelia og WTW AS gegn Eftirlitsstofnun EFTA*, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 127, 88. mgr., *Private Barnehagers Landsforbund gegn Eftirlitsstofnun EFTA*, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 127, 80. mgr.

⁽¹³⁰⁾ *Abelia og WTW AS gegn Eftirlitsstofnun EFTA*, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 127, 89. mgr., dómur Evrópudómstólsins frá 7. nóvember 2019, *Aanbestedingskalender o.fl. gegn framkvæmdastjórn*, C-687/17 P, EU:C:2019:932, 15.–16. mgr.

⁽¹³¹⁾ Dómur Evrópudómstólsins frá 17. febrúar 1993, *Poucet og Pistre gegn AGF og Cancava*, sameinuð mál C-159/91 og C-160/91, EU:C:1993:63, 16.–20. mgr.

⁽¹³²⁾ Dómur Evrópudómstólsins frá 1. júlí 2008, *Motosykletistiki Omospondia Ellados NPID (MOTOE) gegn Elliniko Dimosio*, C-49/07, EU:C:2008:376, 25. mgr.

⁽¹³³⁾ *Abelia og WTW AS gegn Eftirlitsstofnun EFTA*, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 127, 90. mgr., *Aanbestedingskalender o.fl. gegn framkvæmdastjórn*, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 130, 17.–19. mgr., dómur Evrópudómstólsins frá 12. júlí 2012, *Compass-Datenbank GmbH gegn Republik Österreich*, C-138/11, EU:C:2012:449, 38. mgr.

⁽¹³⁴⁾ *Private Barnehagers Landsforbund gegn Eftirlitsstofnun EFTA*, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 127, 80.–81. mgr.

⁽¹³⁵⁾ Dómur EFTA-dómstólsins frá 10. desember 2020 í máli E-13/19, *Hraðbraut ehf. gegn mennta- og menningarmálaráðuneytinu, Verzlunarskóla Íslands ses., Tækniskólanum ehf. og Menntaskóla Borgarfjarðar ehf.*, 91. mgr., *Private Barnehagers Landsforbund gegn Eftirlitsstofnun EFTA*, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 127, 81. mgr., dómur Evrópudómstólsins frá 27. september 1988, *belgíska ríkið gegn Humbel og Edel*, 263/86, EU:C:1988:451, 17. mgr.

⁽¹³⁶⁾ *Belgíska ríkið gegn Humbel og Edel*, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 135, 17. mgr.

⁽¹³⁷⁾ *Belgíska ríkið gegn Humbel og Edel*, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 135, 16. mgr.

⁽¹³⁸⁾ *Hraðbraut ehf.*, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 135, 92. mgr.

- (114) Með svipuðum rökum hefur verið talið að þóknun komi ekki við sögu í tengslum við rekstur leikskóla á vegum sveitarfélaga í Noregi. Í samræmi við það voru leikskólar á vegum sveitarfélaga ekki taldir fyrirtæki með tilliti til ríkisaðstoðar ⁽¹³⁹⁾.
- (115) Að því er varðar rekstur heilbrigðisstofnana hefur EFTA-dómstóllinn tekið þá afstöðu að eðli stoðþjónustu á sviði opinberra innkaupa, upplýsinga- og fjarskiptatækni og skjalavörslu ákvarðist af því til hvaða nota þjónustan kemur á síðari stigum. Ef stoðþjónustan er ekki seld á markaði, heldur innt af hendi innan vébanda opinbers heilbrigðiskerfis sem starfrækt er á samtryggingargrundvelli, er hún ekki almenn atvinnustarfsemi í eðli sínu ⁽¹⁴⁰⁾.
- 5.2.2 *Beiting ofangreindra lagalegra viðmiða í málinu sem hér um ræðir*
- (116) Eins og rakið er í mgr. (53) og (54) hér á undan reka fyrirtæki í BKK-samstæðunni atvinnustarfsemi á ýmsum mörkuðum.
- (117) Evrópuðómstóllinn hefur úrskurðað að fyrirtæki geti haft með höndum bæði almenna atvinnustarfsemi og starfsemi sem telst ekki almenn atvinnustarfsemi. Það skilyrði er þó sett að viðhöfð sé bókhaldsleg aðgreining fjármuna sem koma inn í fyrirtækið til að girða fyrir að fjármunir sem hið opinbera greiðir fyrir þjónustu sem er ekki almenn atvinnustarfsemi séu nýttir til að víxlniðurgreiða almenna atvinnustarfsemi fyrirtækisins ⁽¹⁴¹⁾. Til að líta megi svo á að opinberir fjármunir hafi verið greiddir fyrir þjónustu sem telst ekki almenn atvinnustarfsemi verður þannig að girða með öllu fyrir hættuna á víxlniðurgreiðslum.
- (118) Í málinu sem hér er til umfjöllunar hefur ESA ekki fengið rökstuðning fyrir því að fullnægjandi tilhögun hafi verið fyrir hendi til að tryggja í raun og á tilhlýðilegan hátt að aðgreining væri milli tekna og útgjalda vegna samninganna sem um ræðir annars vegar og annarrar atvinnustarfsemi hins vegar. Þvert á móti hafa stjórnvöld í Noregi látið þess getið að það hefði átt að koma upp slíkri tilhögun og að ekki sé unnt að útiloka að víxlniðurgreiðslur hafi átt sér stað ⁽¹⁴²⁾.
- (119) Að þessu virtu, og óháð því hvort starfsemin sem endurgjald kemur fyrir er í eðli sínu almenn atvinnustarfsemi, er því óhjákvæmilegt að álykta að endurgjald samkvæmt ráðstöfunum a) og c) hafi runnið til fyrirtækis.
- (120) Í ljósi röksemdanna sem fram hafa komið verður þó einnig metið hér hvort starfsemin sem endurgjald kemur fyrir samkvæmt þessum ráðstöfunum sé í eðli sínu almenn atvinnustarfsemi. Fyrst verður metin starfsemi sem tengist þeim hluta götuljósakerfisins sem verið hefur í eigu fyrirtækja í BKK-samstæðunni.
- (121) Eins og rakið er í mgr. (59)-(60) hér á undan vísa stjórnvöld í Noregi til þeirrar skyldu sveitarfélaga samkvæmt 20. gr. norskra vegalaga að annast rekstur og viðhald sveitarfélagsvega. Þó að sveitarfélögum sé ekki skylt samkvæmt 20. gr. að starfrækja götuljósakerfi, eða sjá til þess að tiltekin götulýsing sé fyrir hendi, stuðlar sú starfsemi að því markmiði laganna að tryggja öryggi á vegum. Sveitarfélagið fylgir jafnframt staðli (*veinormalen*) norsku vegagerðarinnar (*Statens vegvesen*) við skipulag, lagningu og endurnýjun vegna. Í þeim staðli er að finna forskriftir sem gera ráð fyrir að götulýsingu sé komið upp ⁽¹⁴³⁾.
- (122) Með hliðsjón af þessum atriðum staðhæfa stjórnvöld í Noregi, eins og fjallað er um í mgr. (60), að dómurinn í *Selex*-málinu styðji þá skoðun þeirra að starfsemin sem greitt er fyrir skuli ekki teljast almenn atvinnustarfsemi ⁽¹⁴⁴⁾. Eins og rakið er í mgr. (62) vísa stjórnvöld í Noregi að auki til ákvæða 17. mgr., um opinberar valdheimildir og opinber stjórnvöld, í leiðbeinandi reglum um hugtakið ríkisaðstoð ⁽¹⁴⁵⁾. Stjórnvöld í Noregi telja að hvað sem öðrum sjónarmiðum líði skuli starfsemi sem hefur það markmið að tryggja almannaoöryggi lögð að jöfnu við starfsemi sem stunduð er í félagslegum, menningarlegum, menntalegum og uppeldislegum tilgangi og er ekki flokkuð sem almenn atvinnustarfsemi.

⁽¹³⁹⁾ *Private Barnehagers Landsforbund* gegn *Eftirlitsstofnun EFTA*, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 127, 82.–84. mgr.

⁽¹⁴⁰⁾ *Abelia og WTW AS* gegn *Eftirlitsstofnun EFTA*, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 127, 95.–97. mgr.

⁽¹⁴¹⁾ Dómur frá 27. júní 2017 í málinu *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania* gegn *Ayuntamiento de Getafe*, C-74/16, EU:C:2017:496, 51. mgr.

⁽¹⁴²⁾ Skjal nr. 1126801, bls. 7.

⁽¹⁴³⁾ Skjöl nr. 1126801, bls. 4, og 1194249, bls. 5.

⁽¹⁴⁴⁾ Dómar Evrópuðómstólsins og Almenna dómstólsins, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 77.

⁽¹⁴⁵⁾ Leiðbeinandi reglur um hugtakið ríkisaðstoð, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 79.

- (123) Eins og þegar hefur verið skýrt er nauðsynlegt að slá því föstu við hvaða tilteknu aðstæður starfsemi er stunduð þegar grafist er fyrir um hvort sú starfsemi er í eðli sínu almenn atvinnustarfsemi ⁽¹⁴⁶⁾. Í málinu sem hér er til umfjöllunar er eðlilegt að hefja það mat með skoðun á laga- og reglugerðarákvæðum sem lúta að götulýsingu við sveitarfélagsvegi í Noregi, svo og þeim tilteknu aðstæðum sem einkenna starfsemi á því sviði í Björgvin.
- (124) Að því er varðar gildandi lög og reglur í Noregi leiðir það eitt af ákvæðum laga og staðla sem stjórnvöld í Noregi vísa til að sveitarfélögum er skylt að starfrækja sveitarfélagsvegi og að koma verður upp götulýsingu til að vegir fullnægi staðli (*veinormalen*) norsku vegagerðarinnar (*Statens vegvesen*). Eins og fram kemur hér á undan er þó ekki mælt fyrir um það í 20. gr. norskra vegalaga að sveitarfélögum sé skylt að starfrækja götuljósakerfi eða sjá til þess að tiltekin götulýsing sé fyrir hendi. Engin ákvæði banna sveitarfélögum heldur að ganga til samninga við fyrirtæki á almennum markaði um að annast rekstur og viðhald sveitarfélagsvega (að hluta eða í heild) sem almenna atvinnustarfsemi.
- (125) Að því er varðar aðstæður í Björgvin sérstaklega er þess að geta að sú ákvörðun að láta götuljósakerfið fylgja þegar Bergen Lysverker var selt hafði þær afleiðingar að BKK DA varð eini verktakinn sem unnt var að leita til um þjónustu við sveitarfélagsvegina sem um ræðir. BKK DA öðlaðist þá stöðu eftir að hafa keppt um hana við fimm aðra bjóðendur.
- (126) Við þetta bætast, sjá mgr. (32), ákvæði stafl. c) í 7. gr. sölusamningsins um ákvörðun endurgjalds sem greiða skyldi fyrir þjónustuna í framtíðinni. Samkvæmt þeim ákvæðum skal ávöxtun fjárfestinga miðast við tilteknar opinberar kvaðir.
- (127) Að þessu virtu er það álit ESA að með sölu götuljósakerfisins og ákvæðum um ákvörðun endurgjalds þar sem ávöxtun miðast við tilteknar opinberar kvaðir hafi sveitarfélagið komið á fót markaði þar sem umrædd þjónusta við sveitarfélagið var starfrækt sem almenn atvinnustarfsemi. Sú staðreynd að götuljósakerfið var hið eina sinnar tegundar í sveitarfélaginu, með þeim afleiðingum að kaupandi þess varð eini verktakinn sem unnt var að leita til, leiðir ekki sem slík til þess að hlutaðeigandi fyrirtæki í BKK-samstæðunni teljist ekki hafa starfrækt þjónustu á markaði. Auk þess öðlaðist BKK DA sérstöðu sína á markaðnum eftir að hafa keppt um hana við fimm aðra bjóðendur.
- (128) Þetta sjónarmið fær stuðning af því hvernig BKK-samstæðan og sveitarfélagið hafa hagað málum sínum í tengslum við samninga sem gerðir hafa verið síðar með reglulegu millibili. BKK-samstæðan hefur leitast við að ná fram sem mestum hagnaði með túlkun sinni á samningsskilmálunum og þannig hefur komið skýrt fram að hún rekur starfsemina á almennum viðskiptagrundvelli með það að markmiði að skapa verðmæti fyrir hluthafa sína ⁽¹⁴⁷⁾. Sveitarfélagið hefur að sínu leyti sinnt viðskiptunum á þeim forsendum að mótaðillinn stundi rekstur á almennum viðskiptagrundvelli. Stjórnvöld í Noregi hafa einmitt vísað til þess að BKK-samstæðan njóti markaðsstyrks sem eigandi götuljósakerfisins.
- (129) Eins og skýrt kemur fram í fjöldamörgum kærur sem borist hafa kærunefnd útboðsmála í Noregi (*KOFA*) annast ýmsir aðrir verktakar einnig viðhald og rekstur götulýsingar á almennum viðskiptagrundvelli ⁽¹⁴⁸⁾. Eins og lýst er í undirkafla 3.1.4 bærust sveitarfélaginu þannig tilboð frá nokkrum verktökum þegar haldið var samkeppnisútboð um slíka þjónustu.
- (130) Af þessu dregur ESA þá ályktun að það hafi í reynd verið viðtekin venja í Noregi og á Björgvinjarsvæðinu að viðhalds- og rekstrarþjónustu væri sinnt gegn endurgjaldi. Það bendir einnig til þess að um almenna atvinnustarfsemi hafi verið að ræða.
- (131) Að því er varðar endurgjaldið sem greitt var vegna viðhalds og rekstrar þess hluta götuljósakerfisins sem var í eigu sveitarfélagsins bendir ekkert í samningsskilmálunum til þess að ástæða sé til að flokka þá starfsemi með öðrum hætti. Að því frátöldu að ekkert endurgjald kom fyrir fjármunakostnað voru skilmálarnir hinir sömu, allt til 1. apríl 2020, og þeir sem giltu um götuljós í eigu BKK-samstæðunnar. Frá 1. apríl 2020 hefur þjónustan verið innt af hendi samkvæmt almennum viðskiptasamningi sem gerður var að undangengnu samkeppnisútboði ⁽¹⁴⁹⁾.

⁽¹⁴⁶⁾ *Abelia og WTW AS gegn Eftirlitsstofnun EFTA*, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 127, 88. mgr., *Private Barnehagers Landsforbund gegn Eftirlitsstofnun EFTA*, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 127, 80. mgr.

⁽¹⁴⁷⁾ Skjal nr. 1194227, bls. 2.

⁽¹⁴⁸⁾ Ákvörðun frá 23. mars 2022, *Otera Traftec AS gegn sveitarfélaginu Lillehammer*, mál 2021/1439, ákvörðun frá 24. mars 2021, *Nett-Tjenester AS gegn sveitarfélaginu Fredrikstad*, mál 2021/367, ákvörðun frá 14. september 2015, *Nettpartner AS gegn sveitarfélaginu Stafangri o.fl.*, sameinuð mál 2015/47, 2015/48, 2015/49 og 2015/50, ákvörðun frá 2. september 2015, *Traftec AS gegn héraðinu Vestur-Ögðum*, mál 2015/71. Ákvarðanirnar má nálgast á þessari slóð: <https://www.klagenemndssekretariatet.no/klagenemnda-for-offentlige-anskaffelser-kofa/>.

⁽¹⁴⁹⁾ Sjá undirkafla 3.1.3 og 3.1.4.

- (132) Að því er varðar tilvísun stjórnvalda í Noregi til dómsins í *Selex*-málinu ⁽¹⁵⁰⁾ er rétt að rifja upp að það mál varðaði starfsemi á vegum Evrópustofnunar um öryggi flugleiðsögu („Eurocontrol“). Eurocontrol var komið á fót fyrir tilstuðlan ýmissa Evrópuríkja í samræmi við alþjóðasamning um samvinnu um öryggi flugleiðsögu ⁽¹⁵¹⁾.
- (133) Við meðferð áfrýjunarmálsins komst Evrópudómstóllinn að sömu niðurstöðu og í eldra máli, þ.e. að þegar lítið væri til starfsemi Eurocontrol sem einnar heildar tengdist hún beitingu opinberra valdheimilda á sviði flugumferðarstjórnar og eftirlits með loftrými vegna þess hvers eðlis hún væri, hvaða markmið henni hefðu verið sett og hvaða reglur giltu um hana. Sú niðurstaða var einnig talin gilda um aðstoð Eurocontrol við stjórnvöld einstakra ríkja, einkum í tengslum við útboð um kaup á búnaði og kerfum fyrir flugumferðarstjórn ⁽¹⁵²⁾.
- (134) Með vísan til matsins sem rakið er í (123)–(131) mgr. er það því álit ESA að málið sem hér er til umfjöllunar sé efnislega frábrugðið dóminum í *Selex*-málinu. Þá er rétt að rifja upp að í *Selex*-málinu benti dómstóllinn einmitt á að sú staðreynd að efnahagseining er starfrækt í hagnaðarskyni benti til þess að starfsemi hennar væri almenn atvinnustarfsemi ⁽¹⁵³⁾.
- (135) ESA getur ekki heldur tekið undir að starfsemin sem endurgjald kemur fyrir samkvæmt ráðstöfunum a) og c) varði opinberar valdheimildir eða opinber stjórnvöld í skilningi 17. gr. leiðbeinandi reglna um hugtakið ríkisaðstoð ⁽¹⁵⁴⁾. Öllu heldur er málum þannig háttað að sveitarfélagið hefur greitt verktaka endurgjald vegna þjónustu sem hann annast á arðsemisgrundvelli og sem almenna atvinnustarfsemi. Aðstæðurnar eru þannig hliðstæðar því að sveitarfélag greiði verktaka á almennum markaði fyrir að annast framkvæmdir við lagningu eða viðhald sveitarfélagsvega.
- (136) Með svipuðum hætti er ESA ósammála þeirri staðhæfingu að starfsemi sem hefur það markmið að tryggja almannaoöryggi skuli lögð að jöfnu við starfsemi sem stunduð er í félagslegum, menningarlegum, menntalegum og uppeldislegum tilgangi og er ekki flokkuð sem almenn atvinnustarfsemi. Dómaframkvæmd styður ekki að tiltekið markmið að baki starfsemi geti leitt til þess að hún verði ekki talin almenn atvinnustarfsemi án þess að annað komi til. Til að álykta megi um það er nauðsynlegt, eins og nefnt hefur verið, að slá því föstu við hvaða tilteknu aðstæður starfsemin er stunduð. Til dæmis má nefna að vinna við viðhald opinberra eigna getur augljóslega átt sér stað á almennum viðskiptaforsendum enda þótt hún sé nauðsynleg til að tryggja öryggi notenda.

5.2.3 Niðurstaða

- (137) Með vísan til þess sem hér hefur verið rakið er það niðurstaða ESA að endurgjaldið sem greitt hefur verið samkvæmt ráðstöfunum a) og c) hafi runnið til fyrirtækis. Hafi fjármögnun kaupa á LED-lömpum (ráðstöfun b)) einnig haft í för með sér sérstakt hagræði fyrir sömu efnahagseiningar hefur það hagræði þá einnig runnið til fyrirtækis.

5.3 Gengið á ríkisfjármuni

- (138) Til að ráðstöfun teljist hafa í för með sér ríkisaðstoð verður hún að vera á vegum ríkisins eða fela í sér nýtingu ríkisfjármuna. Undir hugtakið ríkisfjármunir falla einnig fjármunir svæðisbundinna stofnana innan ríkiskerfisins ⁽¹⁵⁵⁾.
- (139) Allir fjármunir vegna ráðstafananna koma af fjárhagsáætlun sveitarfélagsins. Þær hafa því í för með sér að gengið er á ríkisfjármuni.

5.4 Hagræði

5.4.1 Inngangur

⁽¹⁵⁰⁾ Dómar Evrópudómstólsins og Almenna dómstólsins, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 77.

⁽¹⁵¹⁾ Dómur Almenna dómstólsins, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 77, 1. mgr.

⁽¹⁵²⁾ Dómur Evrópudómstólsins, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 77, 71.–72. mgr.

⁽¹⁵³⁾ Dómur Evrópudómstólsins, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 77, 116.–117. mgr.

⁽¹⁵⁴⁾ Leiðbeinandi reglur um hugtakið ríkisaðstoð, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 79.

⁽¹⁵⁵⁾ Leiðbeinandi reglur um hugtakið ríkisaðstoð, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 79, 48. mgr. og dómar sem vísað er til.

- (140) Með tilliti til 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins fellur undir hugtakið hagræði hvers kyns fjárhagslegur ávinningur sem fyrirtæki hefði ekki hlotnast við venjulegar markaðsaðstæður ⁽¹⁵⁶⁾. Hagræði getur því ekki aðeins verið fólgið í beinum ávinningi á borð við styrki, lán eða beinar fjárfestingar, heldur einnig afskiptum sem eru ekki styrkir í þrengsta skilningi þess orðs, en eru svipaðs eðlis og hafa sömu áhrif ⁽¹⁵⁷⁾. Í samræmi við það verður ekki litið svo á að ráðstöfun falli utan ákvæða um bann við ríkisaðstoð eingöngu vegna þess að hún er að forminu til samningur með gagnkvæmum skuldbindingum ⁽¹⁵⁸⁾.
- 5.4.2 *Ekki unnt að útiloka að um sérstakt hagræði hafi verið að ræða með vísan til Altmark-skilyrðanna*
- 5.4.2.1 *Altmark-skilyrðin*
- (141) Ýmsir dómar hafa fallið sem varða sérstaklega greiðslu endurgjalds vegna almannajónustu til fyrirtækja sem falið hefur verið að annast þjónustu með almenna efnahagslega þýðingu. Af dómi Evrópudómstólsins í *Altmark*-málinu leiðir að í málum eins og því sem þar var til umfjöllunar telst ekki vera um sérstakt hagræði að ræða í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins ef öllum eftirtöldum skilyrðum er fullnægt ⁽¹⁵⁹⁾:
- „Í fyrsta lagi verða almannajónustukvaðir að hvíla í raun á fyrirtækinu sem þiggur endurgjaldið, og þær kvaðir verða að vera skýrt skilgreindar.
 - Í öðru lagi verður að skilgreina fyrirfram og á hlutlægan og gagnsæjan hátt þær forsendur sem ráða útreikningi endurgjaldsins [...].
 - Í þriðja lagi má endurgjaldið ekki vera umfram það sem nauðsynlegt er til að mæta, að fullu eða að hluta, kostnaði sem fylgir því að inna almannajónustukvaðirnar af hendi, að teknu tilliti til tekna sem koma á móti og eðlilegs hagnaðar.
 - Í fjórða lagi, sé fyrirtækið sem inna á almannajónustukvaðir af hendi ekki valið samkvæmt reglum um opinber innkaup með það að markmiði að finna þann bjóðanda sem sinnt getur þjónustunni með minnstum kostnaði fyrir samfélagið, verður ákvörðun um endurgjaldið að byggjast á greiningu sem sýnir hvaða kostnað dæmigert fyrirtæki, vel rekið og að öllu leyti nægilega vel búið [...], hefði haft af því að inna þær kvaðir af hendi, að teknu tilliti til tekna sem koma á móti og eðlilegs hagnaðar af því að fullnægja kvöðunum.“
- (142) ESA hefur birt leiðbeinandi reglur um beitingu reglna um ríkisaðstoð gagnvart endurgjaldi sem greitt er fyrir þjónustu með almenna efnahagslega þýðingu ⁽¹⁶⁰⁾. Fjallað er um *Altmark*-skilyrðin í 3. kafla þeirra leiðbeinandi reglna.
- 5.4.2.2 *Beiting Altmark-skilyrðanna í málinu sem hér um ræðir*
- (143) Samkvæmt fyrsta skilyrðinu verða að hvíla skýrt skilgreindar almannajónustukvaðir á fyrirtækinu sem tekur við endurgjaldinu.
- (144) Í dómi Evrópudómstólsins kemur fram að tilgangur þessa skilyrðis sé að tryggja gagnsæi og réttarvissu. Með því er áskilið að skera verði úr um það, í fyrsta lagi, hvort almannakvaðir hvíla í raun á fyrirtækinu sem tekur við endurgjaldinu, og í öðru lagi hvort þær kvaðir eru skýrt skilgreindar í lögum landsins. Þannig er það lágmarkskrafa að tilgreint hafi verið á nægilega nákvæman hátt, í einni eða fleiri formlegum ákvörðunum stjórnvalds, í hverju almannajónustukvaðirnar sem lagðar eru á fyrirtækið eru fólgnar, hversu lengi þær gilda og til hvaða atriða þær taka ⁽¹⁶¹⁾.

⁽¹⁵⁶⁾ Leiðbeinandi reglur um hugtakið ríkisaðstoð, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 79, 66. mgr., dómur Evrópudómstólsins frá 11. júlí 1996, *Syndicat français de l'Express international (SFEI)* o.fl. gegn *La Poste* o.fl., C-39/94, EU:C:1996:285, 60. mgr., dómur Evrópudómstólsins frá 29. apríl 1999, *spanska ríkið* gegn *framkvæmdastjórn*, C-342/96, EU:C:1999:210, 41. mgr.

⁽¹⁵⁷⁾ Dómur Evrópudómstólsins frá 2. júlí 1974, *italska ríkið* gegn *framkvæmdastjórn*, 173/73, EU:C:1974:71, 13. mgr., dómur EFTA-dómstólsins frá 17. ágúst 2012 í máli E-12/11, *Asker Brygge* gegn *Eftirlitsstofnun EFTA*, skýrsla EFTA-dómstólsins 2012, bls. 536, 55. mgr., dómur Evrópudómstólsins frá 20. nóvember 2003, *Ministère de l'Économie, des Finances et de l'Industrie* gegn *GEMO SA*, C-126/01, EU:C:2003:622, 28. mgr.

⁽¹⁵⁸⁾ Dómur Almenna dómstólsins frá 28. janúar 1999, *BAI* gegn *framkvæmdastjórn*, T-14/96, EU:T:1999:12, 71. mgr.

⁽¹⁵⁹⁾ *Altmark*, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 26, 87.–93. mgr.

⁽¹⁶⁰⁾ Stjtið. ESB L 161, 13.6.2013, bls. 12 (I. viðauki) og EES-viðbætur nr. 34, 13.6.2013, bls. 1 (I. viðauki).

⁽¹⁶¹⁾ Dómur Evrópudómstólsins frá 20. desember 2017, *Comunidad Autónoma del País Vasco* o.fl. gegn *framkvæmdastjórn*, C-66/16 P, EU:C:2017:654, 72.–73. mgr.

- (145) Í samræmi við þetta staðfesti Evrópudómstóllinn úrskurð Almenna dómstólsins þess efnis að þar eð lög viðkomandi lands hefðu ekki að geyma skýra skilgreiningu á þjónustunni sem um var að ræða sem þjónustu með almenna efnahagslega þýðingu væri fyrsta *Altmark*-skilyrðinu ekki fullnægt. Ekki væri unnt að bera brigður á þá niðurstöðu með vísan til þess að markaðsbrestur væri á viðkomandi markaði, né heldur á þeim grundvelli að þjónustan hefði staðist skilgreiningu sem þjónusta með almenna efnahagslega þýðingu. Slíkar aðstæður skiptu ekki máli þegar skera þyrfti úr um hvort hlutaðeigandi fyrirtækjum hefði í reynd verið falið að inna almannaðjónustukvaðir af hendi með formlegri ákvörðun opinbers stjórnvalds og hvort þær kvaðir væru skýrt skilgreindar í þeirri ákvörðun ⁽¹⁶²⁾.
- (146) Af viðtekinni dómaframkvæmd leiðir enn fremur að til að fyrirtæki geti talist hafa verið falið að annast þjónustu með almenna efnahagslega þýðingu verður það að hafa fengið umboð til þess með formlegri ákvörðun stjórnvalds ⁽¹⁶³⁾. Slíkt umboð má veita með samningum, að því tilskildu að þeir séu gerðir á vegum opinbers stjórnvalds og séu bindandi ⁽¹⁶⁴⁾. Sú staðreynd að þjónustan er efni opinbers samnings nægir þó ekki ein og sér til að álykta megi að um þjónustu með almenna efnahagslega þýðingu sé að ræða ef nánari skýringu vantar ⁽¹⁶⁵⁾.
- (147) Spurningin sem hefur þýðingu í þessu samhengi er því ekki hvort sveitarfélagið hefði getað falið fyrirtækjum í BKK-samstæðunni að annast þjónustu með almenna efnahagslega þýðingu sem þjónustan sem hér er til umfjöllunar hefði getað fallið undir, heldur hvort það gerði það í raun.
- (148) Eðlilegt er að hefja athugun á þessu atriði með vísan til þess að því hefur hvorki verið haldið fram af hálfu stjórnvalda í Noregi né BKK Veilys að BKK-samstæðunni hafi verið falið að annast þjónustu með almenna efnahagslega þýðingu.
- (149) Eins og ljóst má vera af umfjölluninni í 3. og 4. köflum hér á undan hafa stjórnvöld í Noregi ekki vísað til neinna lagaákvæða sem varða þjónustu með almenna efnahagslega þýðingu. BKK Veilys hefur aðeins staðhæft að sé sú starfsemi að annast götulýsingu flokkuð sem þjónusta með almenna efnahagslega þýðingu sé *Altmark*-skilyrðunum fullnægt. Þetta bendir til þess, sem einnig var bráðabirgðaniðurstaða ákvörðunarinnar um að hefja formlega rannsókn, að fyrirtæki í BKK-samstæðunni hafi ekki haft, og hafi ekki, umboð til að inna af hendi almannaðjónustukvaðir í tengslum við ráðstafanirnar ⁽¹⁶⁶⁾.
- (150) Það sjónarmið hefur einnig stuðning af samningunum sem stjórnvöld í Noregi hafa lagt fram.
- (151) Eins og fjallað var um í kafla 3 hér á undan var meginatriði sölusamningsins frá árinu 1996 sala sveitarfélagsins, og kaup BKK DA, á fyrirtæki. Þó að samningurinn hafi haft að geyma áskilnað um götulýsingu og tengda þjónustu í framtíðinni á það sér enga stoð í framlögðum gögnum að sveitarfélagið hafi falið BKK DA að inna almannaðjónustukvaðir af hendi, í þeirri merkingu sem staðfest hefur verið í dómaframkvæmd.
- (152) Hið sama á við um síðari samninga sem gerðir voru við fyrirtæki í BKK-samstæðunni. Að því er varðar starfsemi sem tengist þeim hluta götuljósakerfisins sem er í eigu BKK-samstæðunnar bera samningarnir með sér að sveitarfélagið kaupi þjónustu af verktaka sem fer með eignarhald á aðföngum sem eru nauðsynleg til að veita þjónustuna, en ekki að fyrirtæki sé falið að inna almannaðjónustukvaðir af hendi. Að því er varðar viðhald og rekstur þess hluta götuljósakerfisins sem er í eigu sveitarfélagsins hefur sú þjónusta verið keypt sem aðföng til að gera sveitarfélaginu kleift að annast götulýsingu með þeim búnaði. Fjallað er um báðar þessar tegundir þjónustu í samningunum án þess að því fylgi nokkur áskilnaður, skýring eða vísbending um að fyrirtækjum í BKK-samstæðunni hafi verið falið að inna af hendi þjónustu með almenna efnahagslega þýðingu.

⁽¹⁶²⁾ Sama, 74.–75. mgr.

⁽¹⁶³⁾ Dómur Evrópudómstólsins frá 23. október 1997, *framkvæmdastjórn gegn lýðveldinu Frakklandi*, C-159/94, EU:C:1997:501, 65. mgr.

⁽¹⁶⁴⁾ Dómur Almenna dómstólsins frá 7. nóvember 2012, *Coordination bruxelloise d'institutions sociales et de santé (CBI)* gegn *framkvæmdastjórn*, T-137/10, EU:T:2012:584, 109. mgr.

⁽¹⁶⁵⁾ Dómur Almenna dómstólsins frá 26. nóvember 2015, *spænska ríkið* gegn *framkvæmdastjórn*, T-461/13, EU:T:2015:891, 71. mgr. Dómurinn var staðfestur eftir áfrýjun með dómi Evrópudómstólsins frá 20. desember 2017, *spænska ríkið* gegn *framkvæmdastjórn*, C-81/16 P, EU:C:2017:1003. Sjá einkum 49. mgr. dóms Evrópudómstólsins.

⁽¹⁶⁶⁾ Sjá 33. mgr. ákvörðunarinnar um að hefja formlega rannsókn.

5.4.2.3 Niðurstaða

- (153) Með vísan til þess sem hér hefur verið rakið ítrekar ESA bráðabirgðaniðurstöðu sína í ákvörðuninni um að hefja rannsókn. Að því er ráðstafanimar þrjár varðar hafa fyrirtæki í BKK-samstæðunni ekki haft, og hafa ekki, umboð til að inna af hendi almannaþjónustukvaðir. Af þeim sökum er ekki unnt að útiloka að þau hafi haft sérstakt hagræði af ráðstöfununum með vísan til *Altmark*-skilyrðanna.

5.4.3 Markaðsaðilareglan

5.4.3.1 Tildrög

- (154) Litið er svo á að viðskipti á vegum opinberra aðila hafi ekki í för með sér sérstakt hagræði fyrir mótaðilann, og feli því ekki í sér ríkisaðstoð, þegar þau eiga sér stað á almennum markaðskjörum. Mat á samræmi við markaðskjör fer fram á grundvelli svonefndrar markaðsaðilareglu.
- (155) Þegar markaðsaðilareglan er notuð til að meta sölu opinbers aðila á eign ræður það úrslitum hvort hann telst hafa staðið að þeim viðskiptum eins og markaðsaðili hefði gert við svipaðar aðstæður⁽¹⁶⁷⁾. Af því leiðir að aðeins ber að líta til ávinnings hans og skuldbindinga sem markaðsaðila, ekki sem opinbers stjórnvalds⁽¹⁶⁸⁾.
- (156) Spurningunni um hvort viðskipti fela í sér ríkisaðstoð verður að svara með hliðsjón af aðstæðunum sem ríktu á þeim tíma sem ákvörðun um viðskiptin var tekin⁽¹⁶⁹⁾. Hvað telja skuli eðlilegt endurgjald ræðst því af þeim þáttum sem fyrirtæki hefði, við venjulegar markaðsaðstæður, tekið mið af við ákvörðun endurgjaldsins⁽¹⁷⁰⁾.
- (157) Þegar markaðsaðilareglunni er beitt er skylt að takast á hendur ítarlegt efnahagslegt mat⁽¹⁷¹⁾. Það mat verður að byggjast á þeim hlutlægu og sannreynanlegu gögnum sem tiltæk eru⁽¹⁷²⁾.
- (158) Með vísan til þess sem haldið er fram í kærinni verður hér á eftir metið hvort BKK-samstæðan hafi fengið hærri greiðslur fyrir viðhald og rekstur (ráðstöfun a)) en almennt tíðkast á markaði. Því næst verður hugað að því hvort fjármögnun kaupa á 12.000 LED-lömpum (ráðstöfun b)) hafi haft í för með sér sérstakt hagræði fyrir samstæðuna.
- (159) Loks verður fjallað um endurgjaldið sem greitt var vegna fjármunakostnaðar (ráðstöfun c)). Í því mati verður í fyrsta lagi horft til þess hvort það hafi samræmst almennum viðskiptaháttum að greiða endurgjald vegna fjármunakostnaðar. Í öðru lagi verður metið hvort BKK-samstæðan hafi fengið greitt hærri endurgjald vegna slíks kostnaðar en tíðkast á markaði.

5.4.4 Ráðstöfun a) – rekstur og viðhald

5.4.4.1 Endurgjald vegna götuljósa í eigu BKK-samstæðunnar

- (160) Meðan á formlegri rannsókn stóð bærust ESA frekari upplýsingar um sölu sveitarfélagsins á Bergen Lysverker.
- (161) Eins og rakið er í undirkafla 3.1.2 var bæjarfyrirtækið Bergen Lysverker, að meðtöldum eignum og rekstri, selt BKK DA árið 1996. Þó að BKK DA hafi keypt Bergen Lysverker að undangengnu útbóði var einnig um að ræða sölu dótturfélags innan samstæðu sveitarfélagsins. BKK DA var á þeim tíma að fullu í eigu sveitarfélagsins.

⁽¹⁶⁷⁾ Leiðbeinandi reglur um hugtakið ríkisaðstoð, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 79, 76. mgr., dómur Evrópudómstólsins frá 21. mars 1991, *Ítalska ríkið gegn framkvæmdastjórn*, C-305/89, EU:C:1991:142, 19. mgr., dómur Almenna dómstólsins frá 6. mars 2003, *Westdeutsche Landesbank Girozentrale og Land Nordrhein-Westfalen gegn framkvæmdastjórn*, sameinuð mál T-228/99 og T-233/99, EU:T:2003:57, 208. mgr.

⁽¹⁶⁸⁾ Leiðbeinandi reglur um hugtakið ríkisaðstoð, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 79, 77. mgr., dómur Evrópudómstólsins frá 5. júní 2012, *framkvæmdastjórn gegn Électricité de France (EDF)*, C-124/10 P, EU:C:2012:318, 79., 80. og 81. mgr.

⁽¹⁶⁹⁾ *Westdeutsche Landesbank Girozentrale*, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 167, 245.–246. mgr.

⁽¹⁷⁰⁾ *Syndicat français de l'Express international (SFEI)*, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 156, 60.–61. mgr.

⁽¹⁷¹⁾ Dómur Evrópudómstólsins frá 2. september 2010, *framkvæmdastjórn gegn Scott SA*, C-290/07 P, EU:C:2010:480, 68. mgr. Sjá einnig dóm Almenna dómstólsins frá 27. apríl 2022, *Petra Flašker gegn framkvæmdastjórn*, T-392/20, EU:T:2022:245, 42. mgr.

⁽¹⁷²⁾ *Électricité de France (EDF)*, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 168, 102. mgr.

- (162) Ákvæði um ákvörðun endurgjalds fyrir að annast götulýsingu með götuljósakerfinu sem BKK DA keypti voru sett í stafl. c) í 7. gr. sölusamningsins frá árinu 1996. Eins og ráða má af upplýsingunum sem greint er frá í undirköflum 3.1.2 og 4.1.1 eru stjórnvöld í Noregi og BKK Veilys sammála um að það ákvæði hafi verið, og sé enn, bindandi fyrir þau þegar kemur að því að ákveða endurgjaldið.
- (163) Spurningunni um hvort viðskipti fela í sér ríkisaðstoð verður að svara, eins og þegar hefur verið nefnt, með hliðsjón af aðstæðunum sem ríktu á þeim tíma sem ákvörðun um þau viðskipti var tekin⁽¹⁷³⁾. Af því leiðir að hafi ákvæðum sölusamningsins frá árinu 1996 um ákvörðun endurgjalds verið hagað þannig að skylt væri, allt frá upphafi samningsins, að takmarka endurgjald komandi ára við það sem tíðkaðist á markaði telst ekki fólgið sérstakt hagræði í endurgjaldi sem reiknað er í samræmi við þau ákvæði síðar⁽¹⁷⁴⁾.
- (164) Þess vegna þarf að meta, í fyrsta lagi, hvort ákvæðum um ákvörðun endurgjalds hafi verið hagað þannig að skylt væri að takmarka endurgjald komandi ára við það sem tíðkaðist á markaði. Sé þeirri spurningu svarað jákvætt verður í öðru lagi að meta hvort farið hafi verið að ákvæðunum.
- (165) Í máli sem snerist um hvort endurgjald vegna aðstoðar franska póstsins *La Poste* við dótturfélag sitt *SFMI-Chronopost* („Chronopost“) samræmdist markaðskjörum tók Evrópudómstóllinn skýrt fram að þjónustan sem Chronopost hefði notið hefði órjúfanleg tengsl við póstdreifingarkerfið sem *La Poste* annaðist rekstur á og væri hið eina sinnar tegundar. Því kerfi hafi ekki verið komið á laggirnar á almennum viðskiptagrundvelli og því hefði einkafyrirtæki ekki stofnað til þess nema með tilstyrk hins opinbera⁽¹⁷⁵⁾.
- (166) Niðurstaða Evrópudómstólsins var að við þessar aðstæður gæti kostnaðurinn sem *La Poste* hefði haft af því að veita þjónustuna sem um ræddi talist vera sá hlutlægi og sannreynanlegi þáttur sem leggja bæri til grundvallar mati á því hvort endurgjaldið samræmdist markaðskjörum. Unnt væri að útiloka að sérstakt hagræði hefði verið fólgið í endurgjaldinu ef þannig háttaði til, í fyrsta lagi, að innheimt verð hefði réttilega endurspeglad aukinn breytilegan kostnað sem fylgdi því að veita þjónustuna, eðlilegt framlag til fastakostnaðar og hæfilega ávöxtun fastafjármuna, og í öðru lagi að ekkert benti til þess að þessir kostnaðarþættir hefðu verið rangt metnir eða væru tilkomnir samkvæmt geðþóttaákvörðun⁽¹⁷⁶⁾.
- (167) Málið sem hér er til umfjöllunar varðar einnig þjónustu sem hefur órjúfanleg tengsl við kerfi sem er hið eina sinnar tegundar og var ekki komið á laggirnar á almennum viðskiptagrundvelli, og einkafyrirtæki hefði því ekki stofnað til nema með tilstyrk hins opinbera. BKK DA var sömuleiðis að fullu í eigu sveitarfélagsins á þeim tíma sem sölusamningurinn var gerður.
- (168) Að þessu virtu telur ESA að aðstæðurnar sem ríktu á þeim tíma sem ákvæði sölusamningsins frá árinu 1996 um ákvörðun endurgjalds voru sett séu sambærilegar aðstæðunum sem komu til mats í meðferð Evrópudómstólsins á *Chronopost*-málinu. ESA lítur því svo á að fullnægi ákvæðin um ákvörðun endurgjalds skilyrðunum sem sett voru í *Chronopost*-málinu beri að telja þau í samræmi við markaðskjör.
- (169) Í stafl. c) í 7. gr. sölusamningsins frá árinu 1996 kemur fram, eins og rakið er í undirkafla 3.1.2, að endurgjaldið eigi að standa undir rekstrarkostnaði BKK að viðbættri ávöxtun innborgaðs eiginfjár samkvæmt tilteknum opinberum kvöðum. Að því er viðhalds- og rekstrarþáttinn varðar heimila þessi ákvæði því aðeins greiðslu kostnaðar. ESA hafa sömuleiðis ekki borist neinar upplýsingar sem bent geta til þess að endurgjald geti komið fyrir kostnað sem hefur verið rangt metinn eða samkvæmt geðþóttaákvörðun, til dæmis þannig að reiknað hafi verið með minni afköstum en eðlilegt getur talist eða að óbeinn kostnaður hafi verið heimfærður á starfseminu á röngum forsendum. Að þessu virtu telur ESA að sá þáttur ákvæðanna um ákvörðun endurgjalds sem varðar viðhald og rekstur samræmist skilyrðunum sem sett voru í *Chronopost*-málinu.

⁽¹⁷³⁾ *Westdeutsche Landesbank Girozentrale*, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 167, 245. og 246. mgr.

⁽¹⁷⁴⁾ Sjá, að því er varðar valréttarsamninga, dóm í málinu *Asker Brygge*, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 157, 57. mgr. dómsins þar sem finna má nánari vísanir til dóma sem fallið hafa.

⁽¹⁷⁵⁾ Dómur Evrópudómstólsins frá 3. júlí 2003, *Chronopost* gegn *Ufex o.fl.*, sameinuð mál C-83/01 P, C-93/01 P og C-94/01 P, EU:C:2003:388, 36.–37. mgr.

⁽¹⁷⁶⁾ Sama, 38.–40. mgr.

- (170) Að því er varðar síðari spurninguna, þ.e. hvort farið hafi verið að ákvæðum sölusamningsins frá árinu 1996 um ákvörðun endurgjalds, verður að ætla, að teknu tilliti til fjárhæðanna sem um ræðir, að einkafyrirtæki sem tekur ákvarðanir á skynsamlegum forsendum hefði varið nægum tíma og fjármunum til að tryggja að ákvæðunum væri fullnægt. Þannig hefði átt sér stað eftirlit með því að verðtölur frá BKK-samstæðunni væru á rökum reistar, þar á meðal hvernig beinir og óbeinir kostnaðarliðir væru ákvarðaðir. ESA telur enn fremur víst að einkafyrirtæki hefði sem kaupandi leitað réttar síns samkvæmt lögum ef seljandi hefði reynst ófús að leggja fram gögn því til sönnunar að uppsett verð stæðist samningsbundin ákvæði um ákvörðun endurgjalds.
- (171) Eins og greint er frá í undirkafla 3.3 hefur sveitarfélagið gert athugasemdir við verðlagningu BKK-samstæðunnar og talið hana háa. Forsvarsmenn sveitarfélagsins hafa sömuleiðis viðurkennt að ekki sé loku fyrir það skotið að endurgjaldið hafi leitt til ofgreiðslna og að bagalegt sé að gögn um grundvöll verðlagningarinnar liggi ekki fyrir. Þá hefur sveitarfélagið ítrekað vísað til þessara atriða allt tímabilið sem formleg rannsókn hefur staðið.
- (172) Að því er varðar upplýsingarnar sem BKK Veilys hefur lagt fram, sjá undirkafla 4.1.3, er ekkert í þeim að finna um grundvöll verðlagningarinnar. Nánar tiltekið kemur ekki fram hverjir eru beinir og óbeinir kostnaðarliðir rekstrar- og viðhaldsstarfseminnar og hvernig þeir eru reiknaðir. Að því er óbeina kostnaðarliði varðar kemur ekkert fram um það samkvæmt hvaða reglum slíkur kostnaður er heimfærður á þessa starfsemi og hvers vegna rétt þykir að nota þær reglur. Skortur á nákvæmum upplýsingum af þessu tagi bendir til þess að ekki hafi verið farið að ákvæðum sölusamningsins frá árinu 1996 um ákvörðun endurgjalds.
- (173) Þegar kemur að tölunum úr KOSTRA, sbr. mgr. (69) sýna þær heildarkostnað sveitarfélaganna af hverju ljóskeri á ári, að meðtöldum rafmagnskostnaði. Gögnin sýna að kostnaður Björgvinjar var allt tímabilið 2015–2019 hærri en í nokkru öðru sveitarfélagi meðal hinna 10 stærstu sem þar eru talin upp.
- (174) Þessi munur á kostnaði sveitarfélaganna getur átt sér ýmsar skýringar eins og vikið er að í mgr. (67) - (68) og (94) hér á undan. Hvorki stjórnvöld í Noregi né BKK Veilys hafa þó lagt fram nein gögn því til stuðnings að kostnaðurinn sem lesa má úr KOSTRA sé réttlætunlegur. BKK Veilys hefur aðeins fullyrt að kostnaður sé hár í Björgvin vegna sérstakra aðstæðna þar, án þess að rökstyðja það frekar.
- (175) ESA álitur því að tölurnar úr KOSTRA bendi til þess að BKK-samstæðan hafi hlotið of háar greiðslur. Tölurnar eru þó ekki nægilega vel sundurgreindar til að álykta megi af þeim í hversu ríkum mæli þær ofgreiðslur varða viðhald og rekstur (ráðstöfun a) eða fjármunakostnað (ráðstöfun c)).
- (176) Með hliðsjón af því sem hér hefur verið rakið benda framlagðar upplýsingar í heild til þess að greitt endurgjald hafi að öllum líkindum verið hærri en svo að samræmt geti ákvæðum sölusamningsins frá árinu 1996 um ákvörðun endurgjalds. Þetta ber vott um að sveitarfélagið hafi látið undir höfuð leggjast að gera nauðsynlegar ráðstafanir til að tryggja að farið væri að þeim ákvæðum. Sveitarfélagið hefur þannig ekki hagað innkaupum sínum eins og einkafyrirtæki hefði gert.
- 5.4.4.2 Endurgjald vegna götuljóna í eigu sveitarfélagsins
- (177) Eins og fjallað er um í undirkaflum 3.1.3, 3.1.4 og 3.1.5 hefur sveitarfélagið verið, og er enn, eigandi nokkurs fjölda götuljóna við sveitarfélagsvegi í sveitarfélaginu. Þá hefur viðhaldi og rekstri þeirra götuljóna í eigu sveitarfélagsins verið sinnt frá 1. apríl 2020 samkvæmt samningi sem sveitarfélagið gerði að undangengnu útboði, eins og rakið er í undirkafla 3.1.4.
- (178) Af útboðsauglýsingunni má ráða að sveitarfélagið áskildi sér rétt til að kaupa þjónustu vegna viðhalds og rekstrar götuljóna í eigu þess af hverjum þeim verktaka sem reiðubúinn væri að veita þá þjónustu, og að það var ekki bundið af neinum fyrirframskilgreindum ákvæðum um ákvörðun endurgjalds. Endurgjald sem greitt hefur verið fyrir þá starfsemi verður því metið hér sérstaklega.
- (179) Upplýsingarnar sem greint er frá í undirkafla 3.1.4 benda til þess að samningurinn sem um ræðir hafi verið gerður að undangengnu samkeppnisútboði sem haldið var að teknu tilliti til gagnsæis og jafnræðis og án takmarkandi skilyrða, í samræmi við ákvæði EES-löggjafar um opinber innkaup. Samið var við lögstjóðanda og ekkert bendir til þess að almennt markaðsverð fyrir þjónustu af þessu tagi hafi í reynd verið lægra en verðið sem samið var um. Að því virtu er það álit ESA að BKK-samstæðan hafi ekki haft sérstakt hagræði af endurgjaldinu sem greitt var fyrir viðhald og rekstur samkvæmt útboðssamningnum ⁽¹⁷⁷⁾.

⁽¹⁷⁷⁾ Leiðbeinandi reglur um hugtakið ríkisaðstoð, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 79, 89.–96. mgr.,

- (180) Að því er varðar endurgjald vegna starfsemi sem stunduð var fyrir 1. apríl 2020 er þess að að geta að enda þótt sveitarfélagið hafi talið sig greiða hátt verð var ekki gengið úr skugga um hvort þjónustan væri fánleg á lægra verði annars staðar. Raunar féllst sveitarfélagið á að greiða sama verð fyrir hvert ljóskei og sett var upp vegna götuljósabúnaðar í eigu BKK-samstæðunnar. ESA ályktar af þessu að sveitarfélagið hafi ekki hagað viðskiptunum eins og einkafyrirtæki hefði gert.
- (181) Að því er varðar fjárhæð endurgjaldsins var það, eins og þegar hefur verið nefnt, hið sama fyrir hvert ljóskei og fyrir ljóskei í eigu BKK-samstæðunnar. Eins og nefnt er í mgr. (176) benda framlagðar upplýsingar í heild til þess að greitt endurgjald hafi verið herra en svo að samræmt geti ákvæðum sölusamningsins frá árinu 1996 um ákvörðun endurgjalds á grundvelli kostnaðar. Það er um leið vísbending um að sveitarfélagið hafi greitt meira en það hefði gert ef þjónustan hefði verið keypt á opnum markaði.
- (182) Í framlögðum upplýsingum er ekkert að finna sem bendir til hins gagnstæða. Eins og rakið er í mgr. (173) – (175) benda tölurnar úr KOSTRA einmitt til þess að BKK-samstæðan hafi hlotið of háar greiðslur. Tölurnar eru þó ekki nægilega vel sundurgreindar til að álykta megi af þeim í hversu ríkum mæli þær ofgreiðslur varða viðhald og rekstur (ráðstöfun a)) eða fjármunakostnað (ráðstöfun c)).
- (183) ESA hefur einnig tekið til skoðunar niðurstöðu útboðs vegna þjónustu sem innt hefur verið af hendi eftir 1. apríl 2020. Eins og rakið er í mgr. (48) tók sá útboðssamningur þó einnig til 12.000 LED-lampa sem settir voru upp í götuljósakerfi BKK-samstæðunnar. Skilmálar útboðssamningsins nýtast því ekki vel sem samanburður við verðið sem áður var innheimt vegna götuljósa í eigu sveitarfélagsins.
- (184) Niðurstaða um þetta verður því að byggjast á öðrum tiltækum upplýsingum. Eins og rakið er í mgr. (180) – (182) benda þær upplýsingar í heild til þess að BKK-samstæðan hafi hlotið of háar greiðslur einnig að því er varðar götuljós í eigu sveitarfélagsins.

5.4.4.3 Niðurstaða

- (185) Með vísan til ofangreinds mats er það niðurstaða ESA að BKK-samstæðan hafi hlotið of háar greiðslur fyrir viðhald og rekstur götuljósa við sveitarfélagsvegi í Björgvin. Að því er varðar götuljós í eigu BKK-samstæðunnar eiga þær ofgreiðslur sér enn stað. Að því er varðar götuljós í eigu sveitarfélagsins takmarkast ofgreiðslurnar við starfsemi sem stunduð var fyrir 1. apríl 2020.
- (186) Þó að framlagðar upplýsingar sýni að samstæðan hafi með þessu notið sérstaks hagræðis gera þær ESA ekki kleift að staðfesta hvaða fjárhæðir um er að ræða. Það endurspeglast síðan í endurgreiðslufyrirmælunum í kafla 10 hér fyrir neðan.

5.4.5 Ráðstöfun b) – fjármögnun kaupa á 12.000 LED-lömpum

- (187) Eins og ráða má af upplýsingunum sem greint er frá í undirköflum 3.4 og 4.1.4 keypti sveitarfélagið LED-lampana af seljanda sem á ekki aðild að samningunum sem hér eru til umfjöllunar. Eignarhald á þeim hefur ekki verið flutt til BKK-samstæðunnar og engin áform eru um að gera það. Samstæðan hefur þannig ekki notið sérstaks hagræðis á þann hátt að sveitarfélagið hafi látið af hendi eignarhald sitt á LED-lömpunum.
- (188) Stjórnvöld í Noregi og BKK Veilys hafa enn fremur greint frá því að kaupin á LED-lömpunum hafi verið endurbætur sérstaks eðlis sem BKK Veilys hafi ekki verið skylt að takast á hendur. Því má álykta að BKK Veilys hafi ekki notið sérstaks hagræðis á þann hátt að sveitarfélagið hafi leyst fyrirtækið undan kostnaði sem það hefði átt að bera samkvæmt skilmálum samningsins.
- (189) Að því er varðar rekstur og viðhald LED-lampanna var sú starfsemi felld undir útboðssamninginn sem gerður var um þjónustuþætti sérstaklega. BKK-samstæðan hefur ekki notið sérstaks hagræðis vegna endurgjalds samkvæmt þeim samningi, af þeim ástæðum sem raktar eru í mgr. (179).
- (190) Með vísan til þessara atriða er það niðurstaða ESA að fjármögnun kaupa á 12.000 LED-lömpum (ráðstöfun b)) hafi ekki sem slík haft í för með sér sérstakt hagræði fyrir fyrirtæki í BKK-samstæðunni. Af þeim ástæðum sem raktar eru í mgr. (191) og (192) hér fyrir neðan tekur ESA þó sérstaklega fram að nauðsynlegt er að horfa til uppsetningar LED-lampanna þegar metið er hversu miklar ofgreiðslur hafa átt sér stað samkvæmt ráðstöfunum a) og c).

(191) Að því marki sem kostnaður við rekstur og viðhald hefur dregist saman vegna þeirrar framkvæmdar, án þess að greiðslur hafi verið lækkaðar í samræmi við ákvæði sölusamningsins frá árinu 1996 um ákvörðun endurgjalds á grundvelli kostnaðar, verður að telja að ofgreiðslur hafi átt sér stað samkvæmt ráðstöfun a). ESA bendir í þessu tilliti á að enda þótt útboðssamningurinn hafi að geyma ákvæði um rekstur og viðhald LED-lampanna virðist BKK-samstæðan enn hljóta greiðslur, samkvæmt samningnum sem fjallað er um í mgr. (45), fyrir viðhald og rekstur búnaðarins sem lamparnir eru festir á. Endurgjaldið virðist jafnframt vera óbreytt frá því sem var þegar sá samningur tók einnig til ljósanna sem fjarlægð voru þegar LED-lamparnir voru settir upp ⁽¹⁷⁸⁾.

(192) Að því er varðar ráðstöfun c) er nauðsynlegt að taka tillit til eignarhalds sveitarfélagsins á LED-lömpunum þegar metið er hvert rétt endurgjald væri samkvæmt ákvæðum sölusamningsins frá árinu 1996 um ákvörðun endurgjalds í samræmi við opinberar kvaðir um ávöxtun. Þar eð LED-lamparnir eru í eigu sveitarfélagsins mega þeir ekki vera hluti af eiginfjárgrunninum sem lagður er til grundvallar við útreikning endurgjaldsins. Frá þeim eiginfjárgrunni hefði sömuleiðis borið að draga eftirstandandi verðmæti ljósanna sem skipt var út fyrir LED-lampa, ef eitthvert er.

5.4.6 Ráðstöfun (c) – endurgjald vegna fjármunakostnaðar

5.4.6.1 Inngangur

(193) Eins og skýrt er í undirkafla 3.1.2 er endurgjald vegna fjármunakostnaðar einn þáttur ákvæða um ákvörðun endurgjalds í sölusamningnum frá árinu 1996. Eins og rakið er nánar í undirkafla 3.5 er fjármunakostnaður götuljósakerfisins einn margra kostnaðarliða þeirrar starfsemi að annast götulýsingu. Hefði sveitarfélagið sjálft verið eigandi götuljósakerfisins hefði það þurft að standa undir þeim fjármunakostnaði. Þegar starfsemi á sviði götulýsingar byggist á nýtingu kerfis sem er í eigu annars lögaðila fellur fjármunakostnaðurinn aftur á móti á þann lögaðila. Með hliðsjón af þessum nýju upplýsingum telur ESA það eðlilega tilhögun að eigandi götuljósakerfisins fái greitt endurgjald vegna fjármunakostnaðar.

(194) Samkvæmt ákvæðum sölusamningsins frá árinu 1996 um ákvörðun endurgjalds á BKK-samstæðan tilkall til endurgjalds vegna fjármunakostnaðar innborgaðs eiginfjár til jafns við ávöxtunina sem NVE ákveður fyrir sérleyfishluta raforkukerfisins. Rétt eins og við á um endurgjald vegna viðhalds og rekstrar á götuljósum í eigu BKK-samstæðunnar er það álit ESA að hafi þessum þætti ákvæðanna um ákvörðun endurgjalds verið hagað þannig að skylt væri, allt frá þeim tíma sem sölusamningurinn var gerður, að takmarka endurgjald komandi ára við það sem tíðkaðist á markaði telst ekki fólgið sérstakt hagræði í endurgjaldi sem reiknað er í samræmi við þau ákvæði síðar ⁽¹⁷⁹⁾.

(195) Samkvæmt dóminum í *Chronopost*-málinu, sjá mgr. (166), ræðst mat á fjármunakostnaði af því hvort ávöxtun fjárfestingar er umfram það sem hæfilegt þykir. Spurningarnar sem leita verður svara við eru því þær, í fyrsta lagi, hvort kvaðir sem miðað er við að þessu leyti í sölusamningnum frá árinu 1996 leiða til ávöxtunar sem talist getur hæfileg fremur en óeðlilega mikil. Sé þeirri spurningu svarað jákvætt verður í öðru lagi að huga að því hvort greitt endurgjald hafi verið í samræmi við þá takmörkun.

(196) Kvaðir sölusamningsins frá árinu 1996 að því er varðar ávöxtun byggjast á tveimur þáttum: i) vaxtaþrósentu og ii) eiginfjárgrunni sem sú vaxtaþrósentu skal reiknuð af. Fjárhæðin sem þannig fæst er fórnarkostnaður fjármuna og tekur til kostnaðar bæði vegna fjármögnunar með hlutafé og vegna lántöku.

(197) Áður en lengra er haldið bendir ESA á að fórnarkostnaður fjármuna er almennt viðtekið hugtak sem samræmist viðmiðinu um hæfilega ávöxtun fjárfestingar. Í samræmi við það tekur matið hér fyrir neðan til þessara tveggja þátta kvaðanna (vaxtaþrósentunnar og eiginfjárgrunnsins).

⁽¹⁷⁸⁾ Í bréfi stjórnvalda í Noregi dagsettu 12. apríl 2021, sem skráð er sem skjal nr. 1194249, kemur eftirfarandi fram (bls. 11): „engar breytingar hafa orðið á ákvæðum og skilmálum í rekstrar- og viðhaldssamningi sveitarfélagsins Björgvinjar og Veilys AS (...) vegna uppsetningar LED-lampanna.“

⁽¹⁷⁹⁾ Sjá mgr. (163) hér á undan þar sem vísað er til dóma sem fallið hafa.

5.4.6.2 Vaxtaþróseta

- (198) Eins og nefnt er í undirkafla 3.1.1 er eðlislæg einokun fólgin í starfrækslu raforkukerfa og þau falla í Noregi undir sérlög um slíkan atvinnurekstur. Samkvæmt þeirri löggjöf ákveður NVE viðmiðunarvexti með það fyrir augum að eigendur orkumannvirkja fái eðlilega ávöxtun af fjárfestingum sínum ⁽¹⁸⁰⁾.
- (199) NVE reiknar vextina árlega á grundvelli mats á vegnu meðaltali fjármunakostnaðar (*Weighted Average Cost of Capital* eða „WACC“). Breyturnar sem NVE notar í mati sínu á vegnu meðaltali fjármunakostnaðar eru ýmsir markaðstengdir þættir sem einkenna sérstaklega starfsemi fyrirtækja sem reka raforkukerfi. Þeir helstu eru betastuðull hlutafjár, áhættuálag við lántöku í greininni og heppileg fjármagnsskipan. Viðmiðunarvextirnir hafa haldist á bilinu 5–7% undanfarinn áratug ⁽¹⁸¹⁾.
- (200) Að sögn NVE einkennist rekstur raforkukerfa af því að tekjur eru stöðugar og fyrirsjáanlegar og áhætta er almennt talin lítil. Við mat á vegnu meðaltali fjármunakostnaðar er betastuðull hlutafjár því áætlaður með vísan til þess sem gerist hjá fyrirtækjum á hlutafjármarkaði með tekjustreymi sem lýtur opinberum kvöðum, en þar á meðal eru til að mynda ýmis veitufyrirtæki ⁽¹⁸²⁾.
- (201) Eins og þegar hefur verið nefnt samræmist hugtakið fórnarkostnaður fjármuna því viðmiði að innheimt verð eigi að tryggja hæfilega ávöxtun fjárfestinga. Vegið meðaltal fjármunakostnaðar er jafnframt viðtekin aðferð til að áætla slíkan kostnað.
- (202) Mat á vegnu meðaltali fjármunakostnaðar vegna þjónustunnar í málinu sem hér er til umfjöllunar verður þó að endurspegla fórnarkostnaðinn sem fylgir því að fjárfesta í götuljósum. Í matinu verður því að taka tillit til áhættunnar af þeirri starfsemi.
- (203) Með líkum hætti og gildir um raforkukerfi einkennist starfræksla götuljósakerfisins sem um ræðir af eðlislægri einokun til langs tíma. Spurn sveitarfélagsins eftir götuljósingum er stöðug og hættan á tekjusveiflum því lítil. Þar eð sveitarfélagið ber kostnað af raforkukaupum sjálft má einnig gera ráð fyrir stöðugleika að því er varðar kostnaðarliði.
- (204) Þessir þættir gefa til kynna að með notkun viðmiðunarvaxta NVE hafi fengist tilhlýðilegt mat á þeirri ávöxtun sem markaðurinn myndi krefjast vegna rekstrar götuljósakerfa. ESA hafa ekki borist neinar upplýsingar sem benda til hins gagnstæða.
- (205) Að þessu virtu telur ESA að sá áskilnaður að nota skyldi viðmiðunarvexti NVE hafi samræmt því sjónarmiði að tryggja hæfilega ákvarðaða ávöxtun og sé þess vegna einnig í samræmi við dóminn í *Chronopost*-málinu. Eins og ljóst má vera af matinu á eiginfjárgrunninum hér fyrir neðan sýna fyrirbyggjandi gögn hins vegar ekki hvernig staðið hefur verið að útreikningi endurgjaldsins í reynd.

5.4.6.3 Eiginfjárgrunnur

- (206) Í sölusamningnum frá árinu 1996 kemur ekki fram hvaða aðferð skuli nota til að reikna út innborgað eiginfé, þ.e. eiginfjárgrunninn. Orðalag samningsins gefur þó ekki á nokkurn hátt til kynna að BKK-samstæðan eigi tilkall til ávöxtunar umfram það sem hæfilegt getur talist í formi einokunarrentu. Í atvinnugreinum sem lúta opinberum kvöðum er þvert á móti venja að nota ákvæði um álagsverð, eins og þau sem er að finna í sölusamningnum, til að tryggja að greitt endurgjald sé hæfilega ákvarðað. Með vísan til þess er það niðurstaða ESA að sá áskilnaður að reikna beri ávöxtun af innborguðu eiginfé samkvæmt viðmiðunarvöxtum NVE feli í sér að eiginfjárgrunnur skuli ákvarðaður á tilhlýðilegan hátt þannig að hæfileg ávöxtun sé tryggð. Þessi þáttur er því einnig í samræmi við dóminn í *Chronopost*-málinu.

⁽¹⁸⁰⁾ Upplýsingablað NVE nr. 3/2021, síðasta uppfærsla 14. desember 2021. Þegar ákvörðunin sem hér birtist var afgreidd til samþykktar var upplýsingablaðið aðgengilegt á þessari slóð: <https://webfileservice.nve.no/API/PublishedFiles/Download/968a7fea-1dde-4094-836a-6ad8ef9aef7c/202119109/3425690>.

⁽¹⁸¹⁾ Upplýsingablað NVE nr. 8/2021, síðasta uppfærsla 14. desember 2021. Þegar ákvörðunin sem hér birtist var afgreidd til samþykktar var upplýsingablaðið aðgengilegt á þessari slóð: <https://webfileservice.nve.no/API/PublishedFiles/Download/6c8f4e29-3c0e-418c-a1b4-3d366df1bd71/202119109/3425693>.

⁽¹⁸²⁾ Sama.

- (207) Þegar hugað er að því hvernig ákvæðunum hefur verið framfylgt verður hins vegar ekki ráðið af framlögðum upplýsingum hvernig staðið hefur verið að útreikningi á fjármunakostnaði sem endurgjald kemur fyrir. Stjórnvöld í Noregi hafa ekki getað gert grein fyrir þessu og þau telja að það hafi torvelað eftirlit af þeirra hálfu að bókhaldsleg aðgreining var ekki viðhöfð. BKK Veilys hefur aðeins vísað almennt til þess hversu mikill kostnaður myndi fylgja því að koma upp hliðstæðu götuljósakerfi. Um þetta gildir hið sama og um greitt endurgjald vegna rekstrar og viðhalds að sjálf ónákvæmni upplýsinganna er vísbending um að ekki hafi verið farið að ákvæðum sölusamningsins frá árinu 1996.
- (208) Að auki þarf að líta til þess hvernig viðmiðunarvextir NVE hafa verið notaðir. Viðmiðunarvextir NVE eru nafnvextir sem ákveðnir eru að teknu tilliti til almennrar verðbólgu. Séu þeir notaðir til að reikna ávöxtun eiginfjárgrunns sem ákvarðaður er á grundvelli endurnýjunarverðs eigna leiðir það til þess að almennar verðlagshækkanir eru bætтар tvisvar ⁽¹⁸³⁾. Samkvæmt kvöðum NVE, sem ákvæðin um ákvörðun endurgjalds eiga sýnilega að endurspegla, eru viðmiðunarvextir NVE því reiknaðir af bókvirði þeirra eigna í raforku-kerfinu sem nýttar eru til tekjuöflunar, þ.e. af upprunalegu virði þeirra að frádregnum afskriftum ⁽¹⁸⁴⁾.
- (209) Í þessu tilliti hefur ESA haft hliðsjón af ágreiningi sveitarfélagsins og BKK-samstæðunnar. Eins og fram kemur í undirkafla 3.5 virðist sem sveitarfélagið hafi talað fyrir því að eiginfjárgrunnurinn væri ákvarðaður á grundvelli bókvirðis, en BKK-samstæðan talið að miða bæri við endurnýjunarverð eignanna. Jafnframt virðist ágreiningurinn hafa haldist allt tímabilið sem um ræðir og eiginfjárgrunnurinn kann því að hafa verið ákvarðaður með aðferð sem samræmist ekki ákvæðum sölusamningsins frá árinu 1996 um að greitt endurgjald skuli miðast við kvaðir um hæfilega ákvarðaða ávöxtun.
- (210) Loks sýna tölurnar úr KOSTRA, sbr. mgr. (69), að kostnaður vegna götulýsingar var allt tímabilið 2015–2019 hærri í Björgvin en í nokkru öðru sveitarfélagi meðal hinna 10 stærstu sem þar eru talin upp. Þó að tölurnar séu ekki nægilega vel sundurgreindar til að álykta megi af þeim í hversu ríkum mæli skráður kostnaður varðar viðhald og rekstur (ráðstöfun a)) eða fjármunakostnað (ráðstöfun c)) benda þær til þess að BKK-samstæðan hafi hlotið hærri greiðslur en sem nemur hæfilega ákvarðaðri ávöxtun.
- (211) Framlagðar upplýsingar benda því í heild til þess að greitt endurgjald hafi að öllum líkindum verið hærra en sem nemur hæfilega ákvarðaðri ávöxtun samkvæmt ákvæðum sölusamningsins frá árinu 1996. Rétt eins og gildir um endurgjald vegna viðhalds og rekstrar (ráðstöfun a)) ber þetta vott um að sveitarfélagið hafi ekki gert nauðsynlegar ráðstafanir til að tryggja að farið væri að ákvæðunum um ákvörðun endurgjalds. Sveitarfélagið hefur þannig ekki hagað innkaupum sínum eins og einkafyrirtæki hefði gert.

5.4.6.4 Niðurstaða

- (212) Með vísan til ofangreinds mats er það niðurstaða ESA að BKK-samstæðan hafi hlotið of háar greiðslur vegna fjármunakostnaðar sem tengist götuljósum í eigu hennar við sveitarfélagsvegi í Björgvin.
- (213) Þó að framlagðar upplýsingar sýni að samstæðan hafi með þessu notið sérstaks hagræðis gera þær ESA ekki kleift að staðfesta hvaða fjárhæðir um er að ræða. Það endurspeglast síðan í endurgreiðslufyrirmælunum í kafla 10 hér á eftir.

5.5 Ráðstafanir séu sértækar

- (214) Til að ráðstafanir geti talist ríkisaðstoð samkvæmt ákvæðum 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins verða þær að ívilna „ákveðnum fyrirtækjum eða framleiðslu ákveðinna vara“.
- (215) Ráðstafanirnar sem hér eru til umfjöllunar varða fyrirtæki í BKK-samstæðunni. Þær eru því sértækar í eðli sínu.

5.6 Áhrif á viðskipti og samkeppni

5.6.1 Lagaleg viðmið

⁽¹⁸³⁾ Upplýsingablað NVE nr. 8/2021, sjá tilvísun í neðanmálgrein 181 hér á undan.

⁽¹⁸⁴⁾ Upplýsingablað NVE nr. 3/2021, sjá tilvísun í neðanmálgrein 180 hér á undan.

- (216) Hagræði sem fyrirtæki hlotnast telst aðeins ríkisaðstoð samkvæmt 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins ef um er að ræða aðstoð sem „raskar eða er til þess fallin að raska samkeppni með því að ívilna ákveðnum fyrirtækjum eða framleiðslu ákveðinna vara“ og aðeins að því leyti sem aðstoðin „hefur áhrif á viðskipti“ milli EES-ríkjanna. Til að þessum viðmiðum teljist fullnægt er ekki nauðsynlegt að sýna fram á að samkeppni hafi verið raskað í reynd og að aðstoðin hafi sannanleg áhrif á viðskipti milli EES-ríkjanna. Nægilegt er að ganga úr skugga um hvort aðstoðin er til þess fallin að raska samkeppni og hafa áhrif á viðskipti ⁽¹⁸⁵⁾.
- (217) Að því er varðar skilyrðið um samkeppnisröskun er tekið fram í leiðbeinandi reglum um hugtakið ríkisaðstoð að aðeins teljist girt fyrir að um slíka röskun sé að ræða ef tilteknum skilyrðum er öllum fullnægt. Þau skilyrði eru: a) að þjónustan falli undir lögbundið einkaleyfi sem komið hefur verið á í samræmi við ákvæði EES-réttar, b) að með því lögbundna einkaleyfi sé ekki aðeins girt fyrir samkeppni á markaðnum, heldur einnig samkeppni um markaðinn, c) að þjónustan sé ekki veitt í samkeppni við aðra þjónustu og d) að reki þjónustuveitandinn einnig starfsemi á öðrum markaði sem samkeppni ríkir á sé unnt að staðfesta að sú starfsemi sé ekki víxlنيðurgreidd með tekjum af einkaleyfisstarfseminni ⁽¹⁸⁶⁾.
- (218) Í nýlegum úrskurði Evrópudómstólsins hefur verið vísað til hliðstæðrar málsgreinar í samsvarandi auglýsingu framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins um hugtakið ríkisaðstoð ⁽¹⁸⁷⁾. Að því er varðar skilyrði b) tók sá dómstóll skýrt fram að ekki væri nægilegt að þjónustan félli undir lögbundið einkaleyfi sem komið hefði verið á með lögmætum hætti. Lögbundna einkaleyfið yrði að auki að girða fyrir alla samkeppni annarra um að öðlast einkarétt til að veita þjónustuna ⁽¹⁸⁸⁾.
- (219) Að því er varðar skilyrðið um áhrif á milliríkjaviðskipti eru slík áhrif fyrir hendi þegar aðstoðin treystir stöðu fyrirtækis sem stundar samkeppni um viðskipti milli EES-ríkjanna. Ekki er þó nauðsynlegt að aðstoðarþeginn hafi slík viðskipti með höndum. Ef fyrirtæki hlýtur aðstoð frá EES-ríki getur sú aðstoð gert því kleift að halda starfsemi sinni innanlands óbreyttri eða auka hana og þannig takmarkað tækifæri fyrirtækja í öðrum EES-ríkjum til að sækja inn á þann markað. Þó að þjónusta sé bundin við tiltekin sveitarfélög eða héruð eins ríkis er það því ekki nægileg röksemd fyrir því að aðstoðin sé ekki til þess fallin að hafa áhrif á viðskipti milli EES-ríkjanna ⁽¹⁸⁹⁾.

5.6.2 *Beiting ofangreindra lagalegra viðmiða í málinu sem hér um ræðir*

- (220) Því hefur ekki verið haldið fram, hvorki af hálfu stjórnvalda í Noregi né BKK Veilys, að starfsemin sem endurgjald kemur fyrir hafi verið stunduð á grundvelli lögbundins einkaleyfis sem komið hafi verið á með lögmætum hætti. Þess vegna verður ekki girt fyrir að samkeppni hafi verið raskað með því að vísa til skilyrðanna í leiðbeinandi reglum um hugtakið ríkisaðstoð, sjá mgr. (217) hér á undan.
- (221) Starfsemin sem endurgjald kemur fyrir tekur jafnframt til rekstrar og viðhalds götuljósá. Þegar sveitarfélagið hélt samkeppnisútbóð á slíkri þjónustu bárust tilboð frá mörgum mismunandi fyrirtækjum. Til KOFA hefur einnig verið vísað mörgum málum um samninga á þessu sviði sem gerðir voru, eða gera hefði átt, að undangengnu útbóði á Evrópska efnahagssvæðinu með birtingu í TED-gagnagrunninum ⁽¹⁹⁰⁾. ESA telur þetta sýna að í Noregi sé að finna rótgróna markaði fyrir þjónustu á sviði rekstrar og viðhalds götuljósá. Á þeim mörkuðum eru jafnframt gerðir samningar sem geta varðað hagsmuni fyrirtækja í öðrum EES-ríkjum.
- (222) Eins og rakið er í mgr. (54) hafa fyrirtæki í BKK-samstæðunni einnig með höndum starfsemi á ýmsum öðrum mörkuðum. Stjórnvöld í Noregi telja sig hins vegar ekki geta útilokað að önnur atvinnustarfsemi fyrirtækjanna hafi notið víxlنيðurgreiðslna.

⁽¹⁸⁵⁾ Dómur Evrópudómstólsins frá 29. júlí 2019, *Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS) gegn Azienda Napoletana Mobilità SpA*, C-659/17, EU:C:2019:633, 29. mgr. og dómafrákvæmd sem vísað er til.

⁽¹⁸⁶⁾ Leiðbeinandi reglur um hugtakið ríkisaðstoð, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 79, 188. mgr.

⁽¹⁸⁷⁾ Auglýsing framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins um hugtakið „ríkisaðstoð“ eins og það er notað í 1. mgr. 107. gr. sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins, Stjtíð. ESB C 262, 19.7.2016, bls. 1.

⁽¹⁸⁸⁾ Dómur Evrópudómstólsins frá 19. desember 2019, *Arriva Italia Srl o.fl. gegn Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti*, C-385/18, EU:C:2019:1121, 57.–58. mgr.

⁽¹⁸⁹⁾ INPS, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 185, 30.–31. mgr. og dómafrákvæmd sem vísað er til.

⁽¹⁹⁰⁾ Mál 2021/1439, 2021/367 og 2015/71, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 148.

(223) Með vísan til þess sem hér hefur verið lýst telur ESA einsýnt að BKK-samstæðan hafi notið hagræðis sem er til þess fallið að raska samkeppni með því að gera henni kleift að viðhalda stöðu sinni á markaði eða styrkja hana.

(224) Þar eð sveitarfélög í Noregi halda reglulega útboð á Evrópska efnahagssvæðinu á samningum um viðhald og rekstur götuljósa verður jafnframt að teljast raunhæft að fyrirtæki í öðrum EES-ríkjum hafi hug á að sækja í auknum mæli inn á norskan markað fyrir slíka starfsemi. Hagræðið sem BKK-samstæðan nýtur getur hins vegar gert henni kleift að halda starfsemi sinni óbreyttri eða auka hana á kostnað slíkra keppinauta. Hafi víxlنيðurgreiðslur átt sér stað má ætla að hið sama eigi við um atvinnustarfsemi fyrirtækisins á öðrum samkeppnis-mörkuðum.

(225) Að þessu virtu er það álit ESA að ofgreiðsla aðstoðar til samstæðunnar sé einnig til þess fallin að hafa áhrif á viðskipti.

5.6.3 Niðurstaða

(226) Með hliðsjón af því sem hér hefur verið rakið er það niðurstaða ESA að ofgreiðslurnar séu til þess fallnar að raska samkeppni og hafa áhrif á viðskipti.

5.7 Niðurstaða að því er varðar hugsanlega ríkisaðstoð

(227) Atriðin sem rakin eru hér á undan leiða til þeirrar niðurstöðu ESA að ofgreiðslur vegna viðhalds og rekstrar (ráðstöfun a)) og fjármunakostnaðar (ráðstöfun c)) séu ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins.

6 Stök aðstoð eða aðstoðarkerfi

(228) Eftirfarandi skilgreiningu á „aðstoðarkerfi“ er að finna í stafl. d) í 1. gr. II. hluta bókunar 3: „[...]sérhver gerð sem leggja má, án frekari framkvæmdarráðstafana, til grundvallar því að veita fyrirtækjum, sem í gerðinni eru skilgreind á almennan og óhlutbundinn hátt, staka aðstoð og sérhver gerð sem leggja má til grundvallar því að veita einu eða fleiri fyrirtækjum staka aðstoð, sem er ekki bundin sérstöku verkefni, í ótiltekinn tíma og/eða sem nemur ótiltekinni fjárhæð[.]“ Hugtakið „stök aðstoð“ er skilgreint þannig í stafl. e) sömu greinar: „[...] aðstoð sem er ekki veitt á grundvelli aðstoðarkerfis og tilkynningaskyld veiting aðstoðar sem er byggð á aðstoðarkerfi“.

(229) Að því er varðar aðstoð sem úthlutað er vegna götuljósa í eigu BKK-samstæðunnar er þar um að ræða, eins og rakið er í undirköflum 5.4.4.1 og 5.4.6, allar fjárhæðir sem greiddar hafa verið umfram endurgjaldið sem greiða ber samkvæmt ákvæðum stafl. c) í 7. gr. sölusamningsins frá árinu 1996. Hvorki stjórnvöld í Noregi né BKK Veilys hafa bent á ákvæði sem þá voru í gildi og heimilað hefðu ofgreiðslur af því tagi.

(230) Á sama hátt gildir, að því er varðar aðstoð vegna rekstrar og viðhalds götuljósa í eigu sveitarfélagsins, sbr. undirkafla 5.4.4.2, að stjórnvöld í Noregi og BKK Veilys hafa ekki haldið því fram að það endurgjald hafi verið greitt á grundvelli gerðar eins og áskilið er í stafl. d) í 1. gr. II. hluta bókunar 3. Í upplýsingum sem lagðar voru fram í tengslum við formlegu rannsóknina er þannig hvergi gefið til kynna að aðstoðin hafi verið veitt á grundvelli slíkrar gerðar.

(231) Að þessu virtu er það niðurstaða ESA að aðstoðin sem um ræðir sé stök aðstoð, sbr. skilgreininguna í stafl. e) í 1. gr. II. hluta bókunar 3.

7 Málsmeðferðarreglur

(232) Samkvæmt 3. mgr. 1. gr. I. hluta bókunar 3 skal tilkynna Eftirlitsstofnun EFTA „áætlanir um að veita eða breyta aðstoð þannig að henni gefist nægur tími til athugasemda. [...] Hlutaðeigandi ríki skal ekki gera fyrirhugaðar ráðstafanir fyrr en endanleg niðurstaða liggur fyrir“.

(233) ESA bárust engar upplýsingar um aðstöðina sem veitt hafði verið fyrr en kæra um þá aðstoð var lögð fram. Aðstoðin er því ólögleg í skilningi stafl. f) í 1. gr. II. hluta bókunar 3.

8 Mat á því hvort aðstoðin er samrýmanleg EES-samningnum

- (234) Af ákvæði 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins leiðir að ráðstafanir á sviði ríkisaðstoðar teljast ósamrýmanlegar framkvæmd samningsins nema sýnt sé fram á annað. Stjórnvöld í Noregi hafa ekki lagt fram neinar röksemdir því til stuðnings að ráðstafanirnar sem hér eru til umfjöllunar séu aðstoð sem er samrýmanleg EES-samningnum.
- (235) Aðstoðin stuðlar ekki að neinu þeirra markmiða sem talin eru upp í 2. mgr. 61. gr. EES-samningsins og undanþága samkvæmt því ákvæði á þess vegna ekki við. Af sömu ástæðu eiga ákvæði stafl. a) og b) í 3. mgr. 61. gr. EES-samningsins ekki heldur við í þessu máli.
- (236) Að því er varðar ákvæði stafl. c) í 3. mgr. 61. gr. bendir ESA á að aðstoðarráðstafanirnar fela í sér ofgreiðslur, þ.e. hærri endurgjald en nauðsynlegt er að inna af hendi til að tryggja að atvinnustarfsemin sem um ræðir eigi sér stað. Af viðtekinni dómaframkvæmd leiðir að aðstoð sem bætir fjárhagsstöðu aðstoðarþega, án þess að nauðsynlegt sé að veita hana til að ná markmiðum samkvæmt 3. mgr. 61. gr., getur ekki talist samrýmanleg EES-samningnum⁽¹⁹¹⁾. Sökum þess að ofgreiðslurnar voru ekki nauðsynlegar til að tryggja að atvinnustarfsemin sem um ræðir ætti sér stað eru þær ósamrýmanlegar ákvæðum stafl. c) í 3. mgr. 61. gr. EES-samningsins.
- (237) Að því er varðar undanþágu samkvæmt 2. mgr. 59. gr. EES-samningsins bendir ESA á að eins og fjallað er um í undirkafla 5.4.2.2 hafa fyrirtæki í BKK-samstæðunni ekki haft, og hafa ekki, umboð til að inna af hendi almannaþjónustukvaðir í tengslum við þjónustuna sem um ræðir. Endurgjaldið er ekki greitt vegna starfsemi fyrirtækis sem falið hefur verið að inna af hendi þjónustu með almenna efnahagslega þýðingu og undanþága samkvæmt 2. mgr. 59. gr. á því ekki við.
- (238) Með vísan til þess sem hér hefur verið rakið álitur ESA að ofgreiðslur vegna viðhalds og rekstrar (ráðstöfun a)) og fjármunakostnaðar (ráðstöfun c)) séu þess eðlis að ekki sé unnt að lýsa þær samrýmanlegar framkvæmd EES-samningsins.

9 Niðurstaða

- (239) Af þeim ástæðum sem fram koma hér á undan er það niðurstaða ESA að ofgreiðslur vegna viðhalds og rekstrar (ráðstöfun a)) og fjármunakostnaðar (ráðstöfun c)), sem runnið hafa til fyrirtækja í BKK-samstæðunni vegna götuljósa við sveitarfélagsvegi í sveitarfélaginu, séu ólögleg ríkisaðstoð sem er ósamrýmanleg framkvæmd EES-samningsins.
- (240) Ofgreiðslur vegna viðhalds og rekstrar (ráðstöfun a)) varða, í fyrsta lagi, þann hluta götuljósakerfisins sem er í eigu BKK-samstæðunnar⁽¹⁹²⁾. Með tilliti til þess búnaðar nema ofgreiðslurnar öllum greiðslum umfram kostnað sem endurgjald á að koma fyrir samkvæmt ákvæðum um ákvörðun endurgjalds í stafl. c) í 7. gr. sölusamningsins frá árinu 1996.
- (241) Í öðru lagi varða ofgreiðslur vegna viðhalds og rekstrar (ráðstöfun a)) þjónustu sem tengist þeim hluta götuljósakerfisins sem er í eigu sveitarfélagsins. Að því er þá þjónustu varðar nema ofgreiðslurnar þeim fjárhæðum sem eru umfram verðið sem semja hefði mátt um á opnum markaði.
- (242) Sú niðurstaða að ofgreiðslur vegna viðhalds og rekstrar (ráðstöfun a)) séu ólöglegar og ósamrýmanlegar EES-samningnum takmarkast við tímabilið sem hófst 1. janúar 2016. Að því er varðar þann hluta götuljósakerfisins sem er í eigu BKK-samstæðunnar eiga ofgreiðslurnar sér enn stað. Að því er varðar þann hluta götuljósakerfisins sem er í eigu sveitarfélagsins varða þær starfsemi sem stunduð var fyrir 1. apríl 2020.
- (243) Að því er varðar endurgjald vegna fjármunakostnaðar (ráðstöfun c)) nemur aðstoðin sem telst ólögleg og ósamrýmanleg EES-samningnum öllu endurgjaldi umfram hæfilega ávöxtun samkvæmt ákvæðum um ákvörðun endurgjalds í stafl. c) í 7. gr. sölusamningsins frá árinu 1996. Þessi niðurstaða takmarkast ekki við tímabilið sem hófst 1. janúar 2016 og gildir því um allar ofgreiðslur sem inntar hafa verið af hendi innan gildandi fyrningarfrests, sem er 10 ár⁽¹⁹³⁾. Fyrmingarfresturinn hætti að líða þegar ESA framsendi stjórnvöldum í Noregi kærana og beindi því til þeirra að leggja fram athugasemdir um hana, en það var gert með bréfi dagsettu 1. júní 2017⁽¹⁹⁴⁾.

⁽¹⁹¹⁾ Sjá í því tilliti dóm Evrópudómstólsins frá 15. apríl 2008, *Nuova Agricast Srl* gegn *Ministero delle Attività Produttive*, C-390/06, EU:C:2008:224, 68. mgr. og dómaframkvæmd sem vísað er til.

⁽¹⁹²⁾ ESA dregur þá ályktun af fyrirliggjandi upplýsingum að þessi götuljós séu nú í eigu Veilys AS.

⁽¹⁹³⁾ Sbr. 15. gr. II. hluta bókunar 3. Sjá einnig dóm Evrópudómstólsins frá 6. október 2005, *Scott SA* gegn *framkvæmdastjórn*, C-276/03, EU:C:2005:590.

⁽¹⁹⁴⁾ Skjal nr. 858239.

10 Endurgreiðslufyrirmæli

- (244) EFTA-dómstóllinn hefur úrskurðað að sú skylda að afnema aðstoð sem er ósamrýmanleg EES-samningnum hafi þann tilgang að koma aftur á þeirri stöðu mála sem ríkti áður en aðstoðin var veitt ⁽¹⁹⁵⁾. Því markmiði er náð þegar aðstoðarþegi hefur endurgreitt alla þá fjárhæð sem hann fékk greidda á grundvelli aðstoðar sem reyndist ólögleg og ósamrýmanleg samningnum, og þar með látið af hendi hagræðið sem hann naut umfram keppinauta sína ⁽¹⁹⁶⁾. Af viðtekinni dómaframkvæmd leiðir einnig að þegar ESA gefur út fyrirmæli um endurgreiðslu aðstoðar sem lýst hefur verið ósamrýmanleg framkvæmd EES-samningsins er stofnuninni ekki skylt að tilgreina samhliða þeim fyrirmælum nákvæma fjárhæð aðstoðarinnar sem endurgreiða ber ⁽¹⁹⁷⁾.
- (245) Í II. hluta bókunar 3 er að finna ítarlegar reglur um endurgreiðslu aðstoðar. Í samræmi við dómaframkvæmd er í 1. mgr. 14. gr. þess hluta bókunarinnar kveðið á um skyldu ESA til að mæla fyrir um endurgreiðslu aðstoðar sem er ólögleg og ósamrýmanleg EES-samningnum nema með því væri brotið gegn einhverju grundvallaratriði gildandi laga. Í greininni er einnig kveðið á um að stjórnvöld í hlutaðeigandi ríki skuli gera allar nauðsynlegar ráðstafanir til að tryggja að ólögleg aðstoð sem reynst hefur ósamrýmanleg samningnum sé endurgreidd.
- (246) Samkvæmt 2. mgr. 14. gr. skal aðstoðin sem skylt er að endurgreiða bera vexti sem reiknaðir eru frá deginum sem aðstoðarþegi fékk aðstoðina til umráða og til dagsins sem hún er endurgreidd. Í samræmi við áskilnað 3. mgr. 14. gr. skal endurgreiðsla jafnframt fara fram án tafar og í samræmi við málsmæðferð samkvæmt lögum hlutaðeigandi ríkis. Reglur um þá málsmæðferð verða að heimila tafarlausa og skilvirka framkvæmd ákvörðunarinnar um endurgreiðslu aðstoðar.
- (247) Nánari ákvæði um endurgreiðslur er að finna í ákvörðun nr. 195/04/COL frá 14. júlí 2004 ⁽¹⁹⁸⁾. ESA hefur einnig gefið út leiðbeinandi reglur um endurheimtu ríkisaðstoðar sem er ólögleg og ósamrýmanleg EES-samningnum ⁽¹⁹⁹⁾.
- (248) Á grundvelli matsins sem hér hefur verið rakið, og í samræmi við ofangreind ákvæði um endurgreiðslu aðstoðar sem er ólögleg og ósamrýmanleg ákvæðum EES-samningsins, hefur ESA því tekið þessa ákvörðun.

ÁKVÖRÐUNIN ER SVOHLJÓÐANDI:**1. gr.**

Ofgreiðslur vegna viðhalds og rekstrar (ráðstöfun a)) og fjármunakostnaðar (ráðstöfun c)), sem runnið hafa til fyrirtækja í BKK-samstæðunni vegna götultjósa við sveitarfélagsvegi í sveitarfélaginu, eru ólögleg ríkisaðstoð sem er ósamrýmanleg framkvæmd EES-samningsins.

⁽¹⁹⁵⁾ *Furstadæmið Liechtenstein o.fl.*, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 128, 142. mgr., dómur EFTA-dómstólsins frá 8. október 2012 í sameinuðum málum E-10/11 og E-11/11, *Hurtigruten ASA* gegn *Eftirlitsstofnun EFTA*, skýrsla EFTA-dómstólsins 2012, bls. 758, 286. mgr.

⁽¹⁹⁶⁾ Dómur Evrópudómstólsins frá 17. júní 1999, *belgíska ríkið* gegn *framkvæmdastjórn*, C-75/97, EU:C:1999:311, 64.–65. mgr., sameinuð mál E-5/04, E-6/04 og E-7/04, *Fesil og Finnjörð, PIL o.fl. og norska ríkið* gegn *EFTA Surveillance Authority*, skýrsla EFTA-dómstólsins 2005, bls. 121, 178. mgr., dómur Evrópudómstólsins frá 7. mars 2002, *ítalíska ríkið* gegn *framkvæmdastjórn*, C-310/99 EU:C:2002:143, 98. mgr.

⁽¹⁹⁷⁾ Sjá leiðbeinandi reglur um endurheimtu ríkisaðstoðar sem er ólögleg og ósamrýmanleg EES-samningnum, sjá tilvísun í neðanmálsgrein 199 hér fyrir neðan, 36. mgr., þar sem vísað er til dóms Evrópudómstólsins frá 12. október 2000, *spænska ríkið* gegn *framkvæmdastjórn*, C-480/98, EU:C:2000:559, 25. mgr., og dóms Evrópudómstólsins frá 2. febrúar 1988, *Kwekerij Gebroeders van der Kooy BV o.fl.* gegn *framkvæmdastjórn*, sameinuð mál C-67/85, C-68/85 og C-70/85, EU:C:1988:38. Sjá einnig dóm Evrópudómstólsins frá 13. febrúar 2014, *Mediaset SpA* gegn *Ministero dello Sviluppo economico*, C-69/13, EU:C:2014:71, 21. mgr. þar sem vísað er til dóma sem fallið hafa.

⁽¹⁹⁸⁾ Ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA nr. 195/04/COL frá 14. júlí 2004 um framkvæmdarákvæði sem um getur í 27. gr. II. hluta bókunar 3 við samning milli EFTA-ríkjanna um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls, Stjtið. ESB L 139, 25.5.2006, bls. 37, og EES-viðbætur nr. 26/2006, 25.5.2006, bls. 1, með áorðnum breytingum samkvæmt ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA nr. 789/08/COL frá 17. desember 2008 um breytingu á ákvörðun stjórnar ESA nr. 195/04/COL um framkvæmdarákvæði sem um getur í 27. gr. II. hluta bókunar 3 við samning milli EFTA-ríkjanna um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls að því er varðar stöðluð eyðublað fyrir tilkynningar um aðstoð, Stjtið. ESB L 340, 22.12.2010, bls. 1, og EES-viðbætur nr. 72/2010, 22.12.2010, bls. 1.

⁽¹⁹⁹⁾ Ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA nr. 788/08/COL frá 17. desember 2008 um sextugustu og sjöundu breytingu á málsmæðferðar- og efnisreglum á sviði ríkisaðstoðar; inn er felldur nýr kafli um endurheimtu ríkisaðstoðar sem er ólögleg og ósamrýmanleg ákvæðum EES-samningsins, Stjtið. ESB L 105, 21.4.2011, bls. 32–78, og EES-viðbætur nr. 23/2011, 21.4.2011, bls. 1. Reglurnar samsvara auglýsingu framkvæmdastjórnarinnar með fyrirspurninni „Skilvirkari framkvæmd ákvarðana framkvæmdastjórnarinnar um endurheimtu aðildarríkja á ríkisaðstoð sem er ólögleg og ósamrýmanleg innra markaðnum“, Stjtið. ESB C 272, 15.11.2007, bls. 4.

2. gr.

Ofgreiðslur vegna viðhalds og rekstrar (ráðstöfun a)) varða, í fyrsta lagi, þann hluta götuljósakerfisins sem er í eigu BKK-samstæðunnar. Með tilliti til þess búnaðar nema ofgreiðslurnar öllum greiðslum umfram kostnað sem endurgjald á að koma fyrir samkvæmt ákvæðum um ákvörðun endurgjalds í stafl. c) í 7. gr. sölusamningsins frá árinu 1996.

Í öðru lagi varða ofgreiðslur vegna viðhalds og rekstrar (ráðstöfun a)) þjónustu sem tengist þeim hluta götuljósakerfisins sem er í eigu sveitarfélagsins. Að því er þá þjónustu varðar nema ofgreiðslurnar þeim fjárhæðum sem eru umfram verðið sem semja hefði mátt um á opnum markaði.

3. gr.

Ofgreiðslur vegna fjármunakostnaðar (ráðstöfun c)) nema því endurgjaldi sem er umfram hæfilega ávöxtun samkvæmt ákvæðum um ákvörðun endurgjalds í stafl. c) í 7. gr. sölusamningsins frá árinu 1996.

4. gr.

Að því er varðar endurgjald vegna viðhalds og rekstrar (ráðstöfun a)) takmarkast sú niðurstaða að um sé að ræða ólöglegar ofgreiðslur sem eru ósamrýmanlegar EES-samningnum við tímabilið sem hófst 1. janúar 2016. Að því er varðar þann hluta götuljósakerfisins sem er í eigu BKK-samstæðunnar eiga ofgreiðslurnar sér enn stað. Að því er varðar þann hluta götuljósakerfisins sem er í eigu sveitarfélagsins takmarkast ofgreiðslurnar við starfsemi sem stunduð var fyrir 1. apríl 2020.

5. gr.

Að því er varðar endurgjald vegna fjármunakostnaðar (ráðstöfun c)) nemur aðstoðin sem telst ólögleg og ósamrýmanleg EES-samningnum öllum ofgreiðslum sem inntar hafa verið af hendi innan 10 ára fyrningarfrestsins sem mælt er fyrir um í 15. gr. II. hluta bókunar 3. Fyrningarfresturinn hætti að líða þegar ESA framsendi stjórnvöldum í Noregi kærana og beindi því til þeirra að leggja fram athugasemdir um hana, en það var gert með bréfi dagsettu 1. júní 2017.

6. gr.

Stjórnvöld í Noregi skulu gera allar ráðstafanir sem nauðsynlegar eru til að tryggja endurgreiðslu aðstoðar sem telst ólögleg og ósamrýmanleg framkvæmd EES-samningsins og vísað er til í 1., 2., 3. 4. og 5. gr.

Aðstoðin skal endurgreidd með vöxtum og vaxtavöxtum sem reiknaðir skulu frá deginum sem aðstoðarþegi fékk aðstoðina til umráða og til dagsins sem hún er endurgreidd. Vextir skulu reiknaðir samkvæmt ákvæði 9. gr. ákvörðunar Eftirlitsstofnunar EFTA nr. 195/04/COL, með áorðnum breytingum.

7. gr.

Endurgreiðsla skal eiga sér stað án tafar og í samræmi við málsmeðferð samkvæmt norskum lögum, enda sé með þeirri málsmeðferð unnt að tryggja tafarlausa og skilvirka framkvæmd þessarar ákvörðunar.

Stjórnvöld í Noregi verða að sjá til þess að endurgreiðsla aðstoðar eigi sér stað innan fjögurra mánaða frá því að tilkynning um ákvörðun þessa er birt.

8. gr.

Stjórnvöld í Noregi skulu láta ESA í té eftirfarandi upplýsingar innan tveggja mánaða frá því að tilkynning um ákvörðun þessa er birt:

1. Heildarfjárhæðina (höfuðstól og endurgreiðsluvexti) sem gert verður skylt að endurgreiða.
2. Hvenær hlutaðeigandi fyrirtæki í BKK-samstæðunni fengu til umráða fjárhæðirnar sem skylt verður að endurgreiða (tilgreina ber dagsetningar).
3. Greinargerð um framvindu vinnunnar við að framfylgja þessari ákvörðun og ráðstafanir sem gerðar hafa verið í því skyni.

9. gr.

Reynist verulegum erfiðleikum bundið fyrir stjórnvöld í Noregi að virða frestina sem settir eru í 7. og 8. gr. með þeim afleiðingum að farið er fram yfir annan hvorn þeirra verða þau að greina ESA frá þeim erfiðleikum. Gefi stjórnvöld í Noregi haldbærar skýringar getur ESA lengt þessa fresti í samræmi við regluna um dyggt samstarf.

10. gr.

Ákvörðun þessari er beint til Konungsríkisins Noregs.

Fyrir hönd Eftirlitsstofnunar EFTA

Arne Røksund
forseti
stjórnarmaður sem fer með
málaflokkinn

Árni Páll Árnason
stjórnarmaður

Stefan Barriga
stjórnarmaður

Melpo-Menie Joséphidès
meðáritar sem deildarstjóri
lagaskrifstofu

ESB-STOFNANIR

FRAMKVÆMDASTJÓRNIN

Tilkynning um fyrirhugaðan samruna fyrirtækja

2023/EES/4/02

(mál M.10815 – DEUTSCHE TELEKOM/ORANGE/TELEFONICA/VODAFONE/JV)

1. Framkvæmdastjórninni barst 6. janúar 2023 tilkynning um fyrirhugaðan samruna í samræmi við 4. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾.

Tilkynningin varðar eftirfarandi fyrirtæki:

- Deutsche Telekom AG („Deutsche Telekom“, Þýskalandi)
- Orange SA („Orange“, Frakklandi)
- Telefónica, S.A. („Telefónica“, Spáni)
- Vodafone Group plc („Vodafone“, Bretlandi)

Deutsche Telekom, Orange, Telefónica og Vodafone öðlast sameiginleg yfirráð, í skilningi b-liðar 1. mgr. 3. gr. og 4. mgr. 3. gr. samrunareglugerðarinnar, yfir nýju sameiginlegu félagi (JV).

Samruninn á sér stað með kaupum á hlutabréfum.

2. Starfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:

- Deutsche Telekom er fjölþjóðlegt fjarskiptafyrirtæki með starfsemi í yfir 50 löndum um allan heim sem veitir farsíma- og fastlínubjónustu auk þess að bjóða upp á netaðgang, sjónvarps- og tæknivörur.
- Orange er fjölþjóðlegt fjarskiptafyrirtæki með starfsemi í 27 löndum um allan heim sem veitir fjölbreytta rafræna fjarskiptabjónustu, einkum á sviði farsíma- og fastlínusamskipta auk þess að annast netaðgang og fjarskiptabjónustu fyrir fjölþjóðleg fyrirtæki.
- Telefónica er fjölþjóðlegt fjarskipta- og farsímafyrirtæki sem starfar einkum í Evrópu, Bretlandi og Suður-Ameríku sem annast farsíma-, fastlínu- og sjónvarpsbjónustu.
- Vodafone er fjölþjóðlegt fjarskiptafyrirtæki með starfsemi í 21 landi einkum í Evrópu og Afríku sem annast farsíma- og fastlínubjónustu, smásölubjónustu á sviði sjónvarps og tækniþjónustu.

3. Sameiginlega félagið (JV) mun annast stafræna auðkenningarlausn til að styðja við stafræna markaðssetningu og auglýsingastarfsemi vörumerkja og útgefenda.

4. Frumathugun framkvæmdastjórnarinnar hefur leitt í ljós að hin fyrirhuguðu viðskipti sem hafa verið tilkynnt geti fallið undir gildissvið samrunareglugerðarinnar. Fyrirvari er þó um endanlega ákvörðun.

5. Þriðju aðilar sem eiga hagsmuna að gæta eru hvattir til að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir sem þeir kunna að hafa fram að færa um hina fyrirhuguðu starfsemi.

Athugasemdir verða að berast framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá því að tilkynning þessi birtist í Stjtið. ESB C 12, 13.1.2023. Eftirfarandi tilvísun skal ávallt tekin sérstaklega fram:

M.10815 – DEUTSCHE TELEKOM/ORANGE/TELEFONICA/VODAFONE/JV

Unnt er að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir með tölvupósti, símbréfi eða í pósti. Vinsamlegast notið eftirfarandi samskiptaleiðir:

Netfang: COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu

Bréfasími: +32 22964301

Póstáritun:

European Commission

Directorate-General for Competition

Merger Registry

1049 Bruxelles/Brussel

(1) Stjtið. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1 og EES-viðbætur nr. 9, 22.2.2007, bls. 62 („samrunareglugerðin“).

Tilkynning um fyrirhugaðan samruna fyrirtækja
(mál M.10859 – TRAFIGURA/ECOBAT RESOURCES STOLBERG)

2023/EES/4/03

1. Framkvæmdastjórninni barst 22. desember 2022 tilkynning um fyrirhugaðan samruna í samræmi við 4. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾.

Tilkynningin varðar eftirfarandi fyrirtæki:

- Trafigura Group Pte Limited („Trafigura“, Singapúr)
- Ecobat Resources Stolberg GmbH („ERS“, Þýskalandi), sem lýtur sem stendur yfirráðum Ecobat LLC („Ecobat“, Þýskalandi)

Samruninn á sér stað með kaupum á hlutabréfum.

Trafigura öðlast yfirráð, í skilningi b-liðar 1. mgr. 3. gr. samrunareglugerðarinnar, yfir ERS í heild.

2. Starfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:

- Trafigura er sjálfstæður hrávörumiðlari, sérhæfur í olíu, steinefnum og málmum á heimsvísu.
- ERS er eigandi blýbræðslu í Stolberg í Þýskalandi sem framleiðir blýmálm, auk annarra ódýrra og góðmálma, þar á meðal silfur og brennisteinssýru, sem eru endurunnar sem aukaafurðir af blýbræðslunni.

3. Frumathugun framkvæmdastjórnarinnar hefur leitt í ljós að hin fyrirhuguðu viðskipti sem hafa verið tilkynnt geti fallið undir gildissvið samrunareglugerðarinnar. Fyrirvari er þó um endanlega ákvörðun.

4. Þriðju aðilar sem eiga hagsmuna að gæta eru hvattir til að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir sem þeir kunna að hafa fram að færa um hina fyrirhuguðu starfsemi.

Athugasemdir verða að berast framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá því að tilkynning þessi birtist í Stjtið. ESB C 8, 10.1.2023. Eftirfarandi tilvísun skal ávallt tekin sérstaklega fram:

M.10859 – TRAFIGURA/ECOBAT RESOURCES STOLBERG

Unnt er að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir með tölvupósti, símbréfi eða í pósti. Vinsamlegast notið eftirfarandi samskiptaleiðir:

Netfang: COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu

Bréfasími: +32 22964301

Póstáritun:

European Commission

Directorate-General for Competition

Merger Registry

1049 Bruxelles/Brussel

⁽¹⁾ Stjtið. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1 og EES-viðbætur nr. 9, 22.2.2007, bls. 62 („samrunareglugerðin“).

Tilkynning um fyrirhugaðan samruna fyrirtækja
(mál M.10964 – WILMAR/CLARIANT/CLARIANT QUATS BUSINESS JV)

2023/EES/4/04

Mál sem kann að verða tekið fyrir samkvæmt einfaldaðri málsmeðferð

1. Framkvæmdastjórninni barst 5. janúar 2023 tilkynning um fyrirhugaðan samruna í samræmi við 4. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾.

Tilkynningin varðar eftirfarandi fyrirtæki:

- Clariant International Ltd. („Clariant“, Sviss), sem tilheyrir Clariant samstæðunni og sem lýtur endanlega yfirráðum Clariant AG (Sviss)
- KOG Investments Pte. Ltd („Wilmar“, Singapúr), sem lýtur yfirráðum Wilmar International Limited (Singapúr)
- Global Amines Company Pte. Ltd. („GAC“, Singapúr), sem lýtur sameiginlegum yfirráðum Clariant og Wilmar
- Clariant's Quats Business („Quats Business“, Sviss), sem lýtur yfirráðum Clariant, sem samanstendur m.a. af framleiðslustöðum í Þýskalandi, Brasilíu og Indónesíu auk hugverks í Sviss og frekari eignum um allan heim.

Clariant og Wilmar öðlast sameiginleg yfirráð, í gegnum GAC, í skilningi b-liðar 1. mgr. 3. gr. og 4. mgr. 3. gr. samruna-reglugerðarinnar, yfir Quats Business.

Samruninn á sér stað með kaupum á eignum.

2. Starfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:

- Clariant starfar m.a. við framleiðslu og sölu á plúshlöðnum yfirborðsvirkum efnum.
- Wilmar starfar m.a. við framleiðslu og sölu á fitusýrum og fitualkahóli.
- GAC starfar við framleiðslu og sölu á amín, þ.m.t. framleiðslu og sölu á ójónískum, plúshlöðnum og tvíhögða yfirborðsvirkum efnum.

3. Starfsemi Quats Business felst einkum í þróun og framleiðslu á fjörgreindum ammóníusamböndum (öðru nafni „quats“) í samþættum framleiðslueiningum sínum auk þess að veita stoðþjónustu. Í minna mæli, framleiðir Quats Business hálfunnar vörur fyrir framleiðslu fjörgreindu ammóníusambandanna („quats“).

4. Frumathugun framkvæmdastjórnarinnar hefur leitt í ljós að hin fyrirhuguðu viðskipti sem hafa verið tilkynnt geti fallið undir gildissvið samrunareglugerðarinnar. Fyrirvari er þó um endanlega ákvörðun.

Hafa ber í huga að mál þetta kann að verða tekið fyrir samkvæmt málsmeðferðinni sem kveðið er á um í tilkynningu framkvæmdastjórnarinnar um einfaldaða málsmeðferð við meðhöndlun tiltekinna mála sem varða samruna, samkvæmt reglugerð ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽²⁾.

5. Þriðju aðilar sem eiga hagsmuna að gæta eru hvattir til að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir sem þeir kunna að hafa fram að færa um hina fyrirhuguðu starfsemi.

Athugasemdir verða að berast framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá því að tilkynning þessi birtist í Stjútíð. ESB C 12, 13.1.2023. Eftirfarandi tilvísun skal ávallt tekin sérstaklega fram:

M.10964 – WILMAR/CLARIANT/CLARIANT QUATS BUSINESS JV

Unnt er að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir með tölvupósti, símbréfi eða í pósti. Vinsamlegast notið eftirfarandi samskiptaleiðir:

Netfang: COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu

Bréfasími: +32 22964301

Póstáritun:

European Commission

Directorate-General for Competition

Merger Registry

1049 Bruxelles/Brussel

⁽¹⁾ Stjútíð. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1 og EES-viðbætur nr. 9, 22.2.2007, bls. 62 („samrunareglugerðin“).

⁽²⁾ Stjútíð. ESB C 366, 14.12.2013, bls. 5.

Tilkynning um fyrirhugaðan samruna fyrirtækja
(mál M.10989 – BLACKSTONE/EMERSON (HVAC AND REFRIGERATION
TECHNOLOGY BUSINESS))

2023/EES/4/05

Mál sem kann að verða tekið fyrir samkvæmt einfaldaðri málsmeðferð

1. Framkvæmdastjórninni barst 6. janúar 2023 tilkynning um fyrirhugaðan samruna í samræmi við 4. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾.

Tilkynningin varðar eftirfarandi fyrirtæki:

- Blackstone Inc. (Bandaríkjunum)
- Emerald JV Holdings L.P. (loftslagstækniviðskipti Emerson Electric Co.) (Bandaríkjunum), sem lýtur yfirráðum Emerson Electric Co. (Bandaríkjunum)

Blackstone Inc. nær óbeinum yfirráðum sér í lagi, í skilningi b-liðar 1. mgr. 3. gr. samrunareglugerðarinnar, yfir Emerald JV Holdings L.P. í heild (loftslagstækniviðskipti Emerson Electric Co.).

Samruninn á sér stað með kaupum á hlutabréfum.

2. Starfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:

- Blackstone Inc. er alþjóðlegt eignastýringarfyrirtæki með höfuðstöðvar í Bandaríkjunum og skrifstofur í Evrópu og Asíu.
- Emerald JV Holdings L.P. (Bandaríkjunum) ræður yfir sjálfstæðum loftslagstækniviðskiptum Emerson Electric Co. fyrir atvinnu- og íbúðarhúsnæði og myndar eignarsafn af vörum og þjónustu í hitunar-, kælingar- og loftræsti- og loftkælingariðnaði.

3. Frumathugun framkvæmdastjórnarinnar hefur leitt í ljós að hin fyrirhuguðu viðskipti sem hafa verið tilkynnt geti fallið undir gildissvið samrunareglugerðarinnar. Fyrirvari er þó um endanlega ákvörðun.

Hafa ber í huga að mál þetta kann að verða tekið fyrir samkvæmt málsmeðferðinni sem kveðið er á um í tilkynningu framkvæmdastjórnarinnar um einfaldaða málsmeðferð við meðhöndlun tiltekinna mála sem varða samruna, samkvæmt reglugerð ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽²⁾.

4. Þriðju aðilar sem eiga hagsmuna að gæta eru hvattir til að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir sem þeir kunna að hafa fram að færa um hina fyrirhuguðu starfsemi.

Athugasemdir verða að berast framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá því að tilkynning þessi birtist í Stjútíð. ESB C 12, 13.1.2023. Eftirfarandi tilvísun skal ávallt tekin sérstaklega fram:

M.10989 – BLACKSTONE/EMERSON (HVAC AND REFRIGERATION TECHNOLOGY BUSINESS)

Unnt er að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir með tölvupósti, símbréfi eða í pósti. Vinsamlegast notið eftirfarandi samskiptaleiðir:

Netfang: COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu

Bréfasími: +32 22964301

Póstáritun:
European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
1049 Bruxelles/Brussel

⁽¹⁾ Stjútíð. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1 og EES-viðbætur nr. 9, 22.2.2007, bls. 62 („samrunareglugerðin“).

⁽²⁾ Stjútíð. ESB C 366, 14.12.2013, bls. 5.

Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntum samruna fyrirtækja
(mál M.10575 – BOUYGUES/EQUANS)

2023/EES/4/06

Framkvæmdastjórnin ákvað 19. júlí 2022 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindum tilkynntum samruna og lýsa hann samrýmanlegan reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við 2. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾. Óstýtt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>) undir skjalnúmeri 32022M10575. EUR-Lex veitir aðgang að löggjöf Evrópusambandsins á Internetinu.

Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntum samruna fyrirtækja
(mál M.10699 – SALMAR/NTS)

2023/EES/4/07

Framkvæmdastjórnin ákvað 31. október 2022 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindum tilkynntum samruna og lýsa hann samrýmanlegan reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við 2. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾. Óstýtt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>) undir skjalnúmeri 32022M10699. EUR-Lex veitir aðgang að löggjöf Evrópusambandsins á Internetinu.

⁽¹⁾ Stjóð. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1 og EES-viðbætur nr. 9, 22.2.2007, bls. 62.

Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntum samruna fyrirtækja
(mál M.10709 – PARTNERS GROUP/FORTERRO)

2023/EES/4/08

Framkvæmdastjórnin ákvað 24. júní 2022 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindum tilkynntum samruna og lýsa hann samrýmanlegan reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við b-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾. Óstýtt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>) undir skjalnúmeri 32022M10709. EUR-Lex veitir aðgang að löggjöf Evrópusambandsins á Internetinu.

Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntum samruna fyrirtækja
(mál M.10717 – KKR/PAI PARTNERS/BCI/REFRESCO)

2023/EES/4/09

Framkvæmdastjórnin ákvað 29. júní 2022 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindum tilkynntum samruna og lýsa hann samrýmanlegan reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við b-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾. Óstýtt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>) undir skjalnúmeri 32022M10717. EUR-Lex veitir aðgang að löggjöf Evrópusambandsins á Internetinu.

⁽¹⁾ Stjóð. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1 og EES-viðbætur nr. 9, 22.2.2007, bls. 62.

Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntum samruna fyrirtækja**2023/EES/4/10****(mál M.10837 – ASTARA WESTERN EUROPE/MITSUBISHI CORPORATION/ISUZU MOTORS LIMITED/ISUZU SALES DEUTSCHLAND)**

Framkvæmdastjórnin ákvað 20. desember 2022 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindum tilkynntum samruna og lýsa hann samrýmanlegan reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við b-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾. Óstýtt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>) undir skjalnúmeri 32022M10837. EUR-Lex veitir aðgang að löggjöf Evrópusambandsins á Internetinu.

Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntum samruna fyrirtækja**2023/EES/4/11****(mál M.10874 – DSM/FONTERRA/TASMAN)**

Framkvæmdastjórnin ákvað 20. desember 2022 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindum tilkynntum samruna og lýsa hann samrýmanlegan reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við b-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾. Óstýtt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>) undir skjalnúmeri 32022M10874. EUR-Lex veitir aðgang að löggjöf Evrópusambandsins á Internetinu.

⁽¹⁾ Stjóð. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1 og EES-viðbætur nr. 9, 22.2.2007, bls. 62.

Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntum samruna fyrirtækja
(mál M.10880 – DUFY/AUTOGRILL)

2023/EES/4/12

Framkvæmdastjórnin ákvað 20. desember 2022 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindum tilkynntum samruna og lýsa hann samrýmanlegan reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við b-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾. Óstýtt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>) undir skjalnúmeri 32022M10880. EUR-Lex veitir aðgang að löggjöf Evrópusambandsins á Internetinu.

Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntum samruna fyrirtækja
(mál M.10884 – JTCP/EPCG/EROSKI S.COOP/SUPRATUC2020)

2023/EES/4/13

Framkvæmdastjórnin ákvað 19. desember 2022 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindum tilkynntum samruna og lýsa hann samrýmanlegan reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við b-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾. Óstýtt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>) undir skjalnúmeri 32022M10884. EUR-Lex veitir aðgang að löggjöf Evrópusambandsins á Internetinu.

⁽¹⁾ Stjóð. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1 og EES-viðbætur nr. 9, 22.2.2007, bls. 62.

Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntum samruna fyrirtækja
(mál M.10901 – OAKTREE/ARES/VECTOR/NEOVIA)

2023/EES/4/14

Framkvæmdastjórnin ákvað 24. október 2022 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindum tilkynntum samruna og lýsa hann samrýmanlegan reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við b-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾. Óstýtt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>) undir skjalnúmeri 32022M10901. EUR-Lex veitir aðgang að löggjöf Evrópusambandsins á Internetinu.

Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntum samruna fyrirtækja
(mál M.10907 – REMONDIS/H&M/JV)

2023/EES/4/15

Framkvæmdastjórnin ákvað 19. desember 2022 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindum tilkynntum samruna og lýsa hann samrýmanlegan reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við b-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾. Óstýtt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>) undir skjalnúmeri 32022M10907. EUR-Lex veitir aðgang að löggjöf Evrópusambandsins á Internetinu.

⁽¹⁾ Stjóð. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1 og EES-viðbætur nr. 9, 22.2.2007, bls. 62.

Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntum samruna fyrirtækja
(mál M.10944 – MITSUBISHI/HERE)

2023/EES/4/16

Framkvæmdastjórnin ákvað 19. desember 2022 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindum tilkynntum samruna og lýsa hann samrýmanlegan reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við b-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾. Óstýtt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>) undir skjalnúmeri 32022M10944. EUR-Lex veitir aðgang að löggjöf Evrópusambandsins á Internetinu.

Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntum samruna fyrirtækja
(mál M.10951 – BMF/UNIPER)

2023/EES/4/17

Framkvæmdastjórnin ákvað 16. desember 2022 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindum tilkynntum samruna og lýsa hann samrýmanlegan reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við b-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾. Óstýtt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>) undir skjalnúmeri 32022M10951. EUR-Lex veitir aðgang að löggjöf Evrópusambandsins á Internetinu.

⁽¹⁾ Stjóð. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1 og EES-viðbætur nr. 9, 22.2.2007, bls. 62.

Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntum samruna fyrirtækja
(mál M.10957 – CURA/GENERALI/T-C PEP PROPERTY)

2023/EES/4/18

Framkvæmdastjórnin ákvað 20. desember 2022 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindum tilkynntum samruna og lýsa hann samrýmanlegan reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við b-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾. Óstýtt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>) undir skjalnúmeri 32022M10957. EUR-Lex veitir aðgang að löggjöf Evrópusambandsins á Internetinu.

Ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum við tilkynntum samruna fyrirtækja
(mál M.10980 – TOKYU/MARUBENI/ORIX/FUJITSU/JV)

2023/EES/4/19

Framkvæmdastjórnin ákvað 13. desember 2022 að hreyfa ekki andmælum við ofangreindum tilkynntum samruna og lýsa hann samrýmanlegan reglum sameiginlega markaðarins. Ákvörðunin er tekin í samræmi við b-lið 1. mgr. 6. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾. Óstýtt útgáfa þessarar ákvörðunar er eingöngu til á ensku og verður hún birt eftir að felld hafa verið brott viðskiptaleyndarmál, ef einhver eru. Unnt verður að nálgast hana á eftirfarandi hátt:

- Á samkeppnishluta Europa-vefsetursins (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Notendur vefsetursins geta leitað að samrunaákvörðunum með ýmsum hætti, m.a. eftir fyrirtæki, málsnúmeri, dagsetningu og atvinnugrein.
- Á rafrænu sniði á vefsetrinu EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>) undir skjalnúmeri 32022M10980. EUR-Lex veitir aðgang að löggjöf Evrópusambandsins á Internetinu.

⁽¹⁾ Stjóð. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1 og EES-viðbætur nr. 9, 22.2.2007, bls. 62.

**Auglýsing framkvæmdastjórnarinnar um endurgreiðsluvexti í tengslum við
endurheimtu ríkisaðstoðar og viðmiðunar- og afreiknivexti sem gilda frá 1. janúar 2023**

2023/EES/4/20

*(Birt í samræmi við ákvæði 10. gr. reglugerðar framkvæmdastjórnarinnar (EB) nr. 794/2004
frá 21. apríl 2004) ⁽¹⁾*

Grunnvextir eru reiknaðir í samræmi við orðsendingu framkvæmdastjórnarinnar um endurskoðun aðferðar við útreikning viðmiðunar- og afreiknivaxta ([Stjútíð. ESB C 14, 19.1.2008, bls. 6](#)). Þá verður að bæta við grunnvextina viðeigandi álagi eins og fram kemur í orðsendingunni og fer það eftir beitingu viðmiðunarvaxtanna. Að því er afreiknivextina varðar merkir þetta að hækka verður grunnvextina sem nemur 100 grunnpunktum. Í reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (EB) nr. 271/2008 frá 30. janúar 2008 um breytingu á reglugerð (EB) nr. 794/2004 er kveðið á um að endurkröfuvextir skuli einnig ákveðnir með því að bæta 100 grunnpunktum við grunnvextina, nema kveðið sé á um annað í sérstakri ákvörðun.

Vextir sem hafa breyst eru feitletraðir.

Fyrri tafla birtist í [Stjútíð. ESB C 448, 25.11.2022, bls. 3](#), og EES-viðbæti nr. 80, 1.12.2022, bls. 16.

Fra	Til	AT	BE	BG	CY	CZ	DE	DK	EE	EL
1.1.2022	–	2,56	2,56	0,36	2,56	7,43	2,56	2,92	2,56	2,56

Fra	Til	ES	FI	FR	HR	HU	IE	IT	LT	LU
1.1.2022	–	2,56	2,56	2,56	2,56	15,10	2,56	2,56	2,56	2,04

Fra	Til	LV	MT	NL	PL	PT	RO	SE	SI	SK	UK
1.1.2022	–	2,56	2,56	2,56	7,62	2,56	8,31	2,44	2,56	2,56	2,77

⁽¹⁾ Stjútíð. ESB L 140, 30.4. 2004, bls. 1, og EES-viðbætur nr. 35, 19.6.2008, bls. 265.

Kynningatilkynning framkvæmdastjórnarinnar í samræmi við 4. mgr. 16. gr. reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins 1008/2008 um sameiginlegar reglur um flugrekstur í Bandalaginu

2023/EES/4/21

Almannaþjónustukvaðir sem lagðar eru á í tengslum við áætlunarflug

Aðildarríki	Spánn
Flugleið	Menorca – Madrid
Dagurinn þegar Bandalagsflugfélög fá aftur að fljúga á leiðum sem eru háðar almannaðjónustukvöðum	1. maí 2023
Unnt er að nálgast textann, ásamt hvers kyns upplýsingum eða skjölum sem varða almannaðjónustukvaðirnar, hér:	Ministerio de Transportes, Movilidad y Agenda Urbana Dirección General de Aviación Civil Subdirección General de Transporte Aéreo Paseo de la Castellana 67 28071 Madrid España Sími: +34 91 597 7837 Bréfsími: +34 91 597 8643 Netfang: osp.dgac@mitma.es

Heimilt er að reka flugleiðir, sem eru háðar almannaðjónustukvöðum, á grundvelli frjálstrar samkeppni frá og með 1. maí 2023. Hafi enginn flugrekandi lagt fram áætlun um þjónustu í samræmi við almannaðjónustukvaðirnar, verður aðgangur að opinberu útboði takmarkaður við einn flugrekanda, frá 1. nóvember 2023 til 30. apríl 2024, í samræmi við 9. mgr. 16. gr. reglugerðar (EB) nr. 1008/2008.

Kynningatilkynning framkvæmdastjórnarinnar í samræmi við 5. mgr. 17. gr. reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 1008/2008 um sameiginlegar reglur um flugrekstur í Bandalaginu

2023/EES/4/22

Auglýsing um útboð á áætlunarflugi í samræmi við almannaþjónustukvaðir

Aðildarríki	Ítalía
Flugleiðir	Pantelleria – Trapani (báðar leiðir) Pantelleria – Palermo (báðar leiðir) Pantelleria – Catania (báðar leiðir) Lampedusa – Palermo (báðar leiðir) Lampedusa – Catania (báðar leiðir)
Gildistími samnings	1. júlí 2023 til 31. október 2025
Frestur fyrir skil tilboða	Tveir mánuðir frá því að útboðsauglýsing þessi birtist (í Stjtið. ESB C 485, 21.12.2022, bls. 95)
Unnt er að nálgast texta útboðsauglýsingarinnar, ásamt hvers kyns viðkomandi upplýsingum og/eða skjölum sem varða opinbera útboðið og almannaðjónustukvaðirnar	ENAC Direzione Trasporto Aereo e Licenze Viale Castro Pretorio, n. 118 00185 Rome ITALY Sími: +39 06 44596247 Netfang: osp@enac.gov.it Vefsetur: http://www.mit.gov.it http://www.enac.gov.it